

agent

EESTI KUNSTIMUUSEUMI AJALEHT
NR 15 JUUNI 2008

Kaido Ole oma installatsiooniga "Koosolek" (2007)

Näitus "Koht, mis paneb liikuma"
on Kumu V korrusel avatud 17. augustini 2008.

"Rasked valikud II" Kumu 4. korruse A-tiivas

Sotsrealism Turus

Külastajale pole ehk märkamatuks jäänud, et oleme Kumu Nõukogude perioodi kunsti korrusel stalinliku sotsialistliku realismi osa kokku tõmmanud. Aprillis suundus Euroopa-turneele 115 Eesti Kunstimuuseumi kogudest pärinevat sotsrealismi stiilitunnustega eesti ja vene kunstniku teost, esimeseks peatuskohaks on Turu Kunstimuuseum.

Etrepanek näitusi vahetada tuli Turu muuseumilt, kust pärinevat "Soome kunsti kuldaja" klassikute väljapanekut sai Kumus näha märtsist juuni alguseni. EKMi kogude põhjal koostatud sotsrealisminäitust soovis eksponeerida ka prestiižne ja pika ajalooaga Malmö kunstimuuseum Rootsis.

7. mail Turus avatud näituse "Punaste lippude all" puhul peaksin kõige silmatorkavamaks saavutuseks ulatusliku soome-rootse keelse (ka Kumu poes saadaval oleva) kataloogi kirjastamist. Tõstaksin esile kataloogis avaldatud Turu ülikooli noore ajaloodoktori Pertti Grönholmi ülevaate Eesti ajaloost 1944–1956, mis väga tasakaalustatult analüüsib selle vastuolulise ajajär-

gu poliitilisi arenguid. Ent ka näitusest on põhjust kiitvalt rääkida.

Turus on näituse kasutuses juugendstiilis ajalooline muuseumihoone oma mitmekesise ruumiprogrammiga. Kuraatorite Kari Immoneni ja Susanna Luojuse kontseptsioon tõukus lahiti kultuuriantropoloogiast, mis jagab sotsialistliku realismi osadeks teemade kaupa ning toob need selgelt esile, keskendudes poliitilistele, kultuurilistele ja majanduslikele realiteetidele, mis pidanuks vahendama sotsialismiideesse sisse kirjutatud taotlust konstrueerida uusi, maailma parimaid eluviise.

Kuigi väljapanekus on tegemist ülekaalukalt eesti kunstnike töödega, lisasid EKMi kogudesse kuuluvad vene kunstnike teosed valitsevale naiivoptimistli-

kule käsitluslaadile uusi, rahunõukogudega võrreldavalt ähvardavaid meeleolusid. Terve ruumi täidavad sõjaaegsed Stalini esindusportreed, kus diktaatori silmatorkamatut välimust maniakaalse visadusega korrigeeritakse ja õilistatakse. Eriväljapanek II maailmasõja võidukatele lahingutele pühendatud Nõukogude graafikast kuulub oma filmikunstist mahaviksitud pildikeelega näituse atraktiivsemate peatükkide juurde. Sotsialistliku paradisi uinutavast kontekstist väljapoole jääb Eestis sõjajärgsetel aastatel tegutsenud kindralite ja juhtivate sõjaväelaste portreede galerii, mis pälvib tähelepanu oma *macho*liku jõhkruusega.

Meie kunsti sõjajärgne sovetiseerimislugu väljendus võltsilt idealiseeritud pildides sotsialistlikust argipäevast. Neis

esinevad kordused ja kokkulangevused ei jäta vähimatki kahtlust selles, et kunstniku vahendid olid äärmuseni limiteeritud. Seda, mis ei mahtunud kõikjaleulatuva Nõukogude propaganda alla, määratleti antisovetismi avaldusena.

Turu näitusesaalides hargnebki vaikne ja kahemõtteline õnnejutustus, kus kunstniku enda mõtted on hoolikalt maha surutud. Lõpuks muutub näitus muidugi mõnevõrra monotoonseks – kaua sa ikka jaksad rõõmustada rikkaliku kalasaagi, punapõsksete laste või riigibligatsioonide ostmisvõimaluse üle. Seda ühetoonilisust püüdsid kuraatorid korvata Nõukogude disaini näidete ehk tollases kõnepruugis tarbekunsti kaasamisega, ent selleski valitses loomulikult pidulik ja ebasiiras meelolu. Kuns-

1941. aastal loodud kommunistlik poster, mis julgustab rahvast võitlusel natside vastu. Naine hoiab punast lippu, mis sümboliseerib võitlust ja ühtsust. Mees, kes seisab naise kõrval, sümboliseerib rahvast ja võitlust. Posteri all on kirjutatud: 'РАХУ VOIDAB!' (Rahu on võidav!) ja 'ELAGU RAHU RAHVASTE VAHEL!' (Elagu rahu rahvaste vahel!).

1941. aastal loodud kommunistlik poster, mis julgustab rahvast võitlusel natside vastu. Naine hoiab punast lippu, mis sümboliseerib võitlust ja ühtsust. Mees, kes seisab naise kõrval, sümboliseerib rahvast ja võitlust. Posteri all on kirjutatud: 'РАХУ VOIDAB!' (Rahu on võidav!) ja 'ELAGU RAHU RAHVASTE VAHEL!' (Elagu rahu rahvaste vahel!).

1941. aastal loodud kommunistlik poster, mis julgustab rahvast võitlusel natside vastu. Naine hoiab punast lippu, mis sümboliseerib võitlust ja ühtsust. Mees, kes seisab naise kõrval, sümboliseerib rahvast ja võitlust. Posteri all on kirjutatud: 'РАХУ VOIDAB!' (Rahu on võidav!) ja 'ELAGU RAHU RAHVASTE VAHEL!' (Elagu rahu rahvaste vahel!).

1941. aastal loodud kommunistlik poster, mis julgustab rahvast võitlusel natside vastu. Naine hoiab punast lippu, mis sümboliseerib võitlust ja ühtsust. Mees, kes seisab naise kõrval, sümboliseerib rahvast ja võitlust. Posteri all on kirjutatud: 'РАХУ VOIDAB!' (Rahu on võidav!) ja 'ELAGU RAHU RAHVASTE VAHEL!' (Elagu rahu rahvaste vahel!).

1941. aastal loodud kommunistlik poster, mis julgustab rahvast võitlusel natside vastu. Naine hoiab punast lippu, mis sümboliseerib võitlust ja ühtsust. Mees, kes seisab naise kõrval, sümboliseerib rahvast ja võitlust. Posteri all on kirjutatud: 'РАХУ VOIDAB!' (Rahu on võidav!) ja 'ELAGU RAHU RAHVASTE VAHEL!' (Elagu rahu rahvaste vahel!).

1941. aastal loodud kommunistlik poster, mis julgustab rahvast võitlusel natside vastu. Naine hoiab punast lippu, mis sümboliseerib võitlust ja ühtsust. Mees, kes seisab naise kõrval, sümboliseerib rahvast ja võitlust. Posteri all on kirjutatud: 'РАХУ VOIDAB!' (Rahu on võidav!) ja 'ELAGU RAHU RAHVASTE VAHEL!' (Elagu rahu rahvaste vahel!).

ti sovetiseerimise tegelik lugu sõjajärgses Eestis on aga tunduvalt mõjusam, kui kunst seda oletada lubaks. Kunstimaitses oli stalinlikel ideoloogidel paraku kehvapoolne või üldse olematu ning müüs täiusliku rahulolu teemasid, millel polnud paljukiidetud revolutsioonilise innuga mingit pistmist.

Näitus Turu muuseumis on kulgenud edukalt ning tõestanud, et veel pool sajandit hiljemgi on Stalini kohutaval nimel omalaadne külgetõmme. Teisalt ei saa vaatajale pahaks panna, kui ta võtab sotsrealismi vastu koomikanäitena. Tänapäeva Lääne vaataja kujul on tegemist poliitilise kunsti karastatud eksperdiga. Praeguse terrorismist haaratud maailma publik lähtub teadmisesest, et kunst pole aktiivse poliitika

teostajana sugugi kõige efektiivsem vahend ning ei kipu seda külge ka eriti hindama. Jutustusega on teine lugu, see osutub palju elujõulisemaks igasugusest revolutsiooniaadetest ning totaalse massikultuuri võidutsemise ajastul asetub sotsrealism just sellesse nišši.

Hilisstalinistlikus etableerunud kultuuris asendas revolutsioonilist radikaalsust hedonism ja juba kord õigeks kuulutatud kunstistiili jumalikustamine. Need mõlemad suunad esindavad konservatiivset mõttemaailma, mis vaikib maha vastuolud ühiskonnas ega toeta püüdlusi erinevusele. Sotsrealismi näitus Turus pakub omalaadset näidet kompromissist esteetilise rahumeelsuse ja poliitilisi taotlusi väljendava ideoloogia vahel. Idüllitsevatel töö-, kooli- ja kodupilti-

dest ei leia romantilist kapitalismivastasust ega tahet poliitiliselt mõelda. Tegelikult on see muidugi sotsrealismi probleemistikast väljuv tildisem teema. Konformism, hedonism ja ilutsemine on kogu maailmas jõuliselt käibivad kultuuritootmist mõjutavad nähtused ning need on ka hoovaks, mis stalinistlikul massikultuuril unustusele vajuda ei lase.

EHA KOMISSAROV
KUMU KURAA TOR

Näitus "Punaste lippude all" on Turu Kunstimuuseumis avatud 31. augustini 2008. Kumu 4. korrusel on võimalik tutvuda Nõukogude perioodi kunsti väljapanekuga "Rasked valikud II".

KUMU

Euroopa muuseum 2008 – Euroopa Muuseumifoorumi poolt antud tiitel

Dedalo Minosse rahvusvaheline tunnustus arhitektuuri ja sisulise tegevuse ühendamise eest (2008)

European Copper in Architecture Campaigni tunnustus Kumule kui erakordselt hea arhitektuuri, huvitava materjalikasutuse (vask) ning elegantse üldkujundusega hoonele (2007)

Rahvusvaheline arhitektuuriauhind Chicago arhitektuuri- ja disainimuuseumilt Chicago Atheneum (2007)

Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse preemia "Turismi uuendaja 2007"

Eesti Turismifirmade Liidu tunnustus "Parim Turismiobjekt 2006"

Eesti Liikumispuudega Inimeste Liidu auhind "Aasta tegu 2006" (sõbralik keskkond liikumisraskustega inimestele)

Eesti Hotellide ja Restoranide Liidu preemia "Aasta parim 2006" (Kumu avamine)

Tallinna Linnavalitsuse auhind "Põhjamaine valguspäril 2006" (Kumu valguslahendus)

Eesti Kultuurkapitali arhitektuuri sihtkapitali aastapreemia Kumu arhitektile Pekka Vapaavuorile (2006)

Tallinna linna tunnustus "Aasta tegu 2005"

Eesti Betooniühingu eriauhind ehitajale (2005)

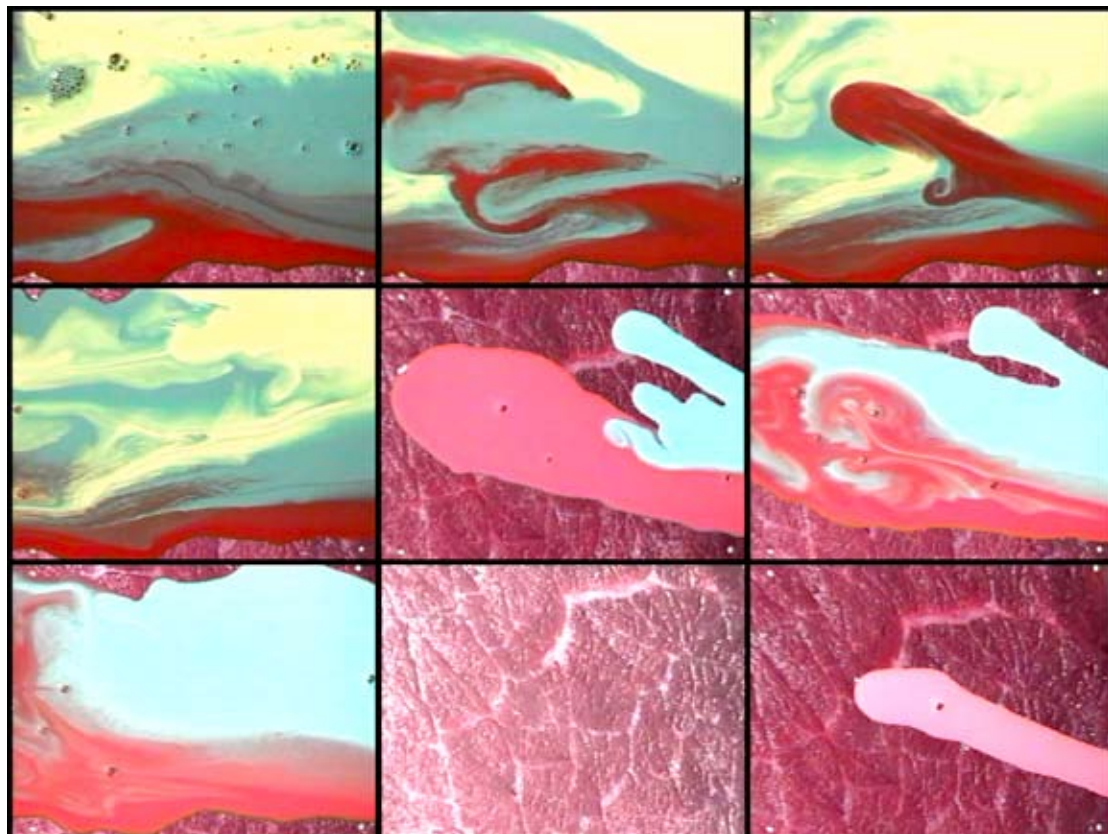
Eesti Turvaettevõtete Liidu auhind "Tunnustatud turvalahendus 2005"

Eesti kultuuri auks ja Kumu kuulsuseks!

Kaunist suve soovides

Marika Valk
Eesti Kunstimuuseumi peadirektor

Pentatonic Color System

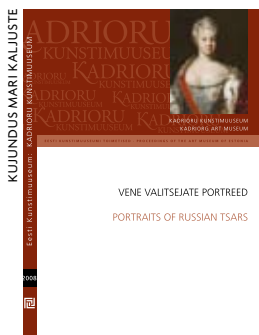
Raoul Kurvitz. Pentatonic Color System II. Programm 1 (1994) ja 3 (1999).
Installatsioon 20 monitorile. Muusika Ariel Lagle. EKM

Installatsiooni saab näha Kumu 5. korruse näitusel
"Koht, mis paneb liikuma" 17. augustini 2008.

20 monitorile loodud installatsioon "Pentatonic Color System II" valmis praegusel kujul 1999. aasta sügisel Tallinna Kunstihoones ja selle galeriis toimunud Raoul Kurvitzia personaalnäituse "Si-bemoll ehk Postapokalüptika" jaoks. See ühendab esimest programmi 1994. aastal Sorosi Kaasaegse Kunsti Keskuse II aastanäitusele "Olematu kunst" (kuraator Urmas Muru) valminud kompuuterinstallatsioonist ja maalimise sümbollik-kehaliste allusioonidega tegelevat kolmandat programmi. Installatsioon, mida näidatakse pimendatud ruumi põrandale ringi seatud monitoridelt, on oomoodi kompendiumiks ja kokkuvõtteks Kurvitzia 1990. aastate teise poole katsetest ühendada oma töödes maalijat, müstikut, süsteemiteoreetikut, arhitekti, *performance*'i-kunstniku ja romantilist poeti. Installatsiooni esimene osa põhineb värvuringi sümmeetriliselt valitud viiel toonil ja nende täiendtoonidel, mis omavahel summeeruvad optiliseks valgeks, ning samadel pantoonilistel alustel Ariel Lagle poolt komponeeritud muusikast. Installatsiooni teine osa on sama kujundi viinud füüsilisele, vereringena ekraanilt ekraanile pulseeruvate värvipigmentide tasandile, kus mehhaaniline süda animeerib maali masinavärki. Valgust ja mullapõhist värviringi, mis on tüksteise suhtes lepitamatult nihkes, ühendab vaid kunstniku skisoidne identiteet, tema "organiteta keha".

HANNO SOANS
KUMU KURAATOR

Kirjastusuudiseid

Eesti Kunstimuuseumi toimetised 2 Vene valitsejate portreed

Kadrioru kunstimuuseumis 2007. aasta kevadel toimunud konverentsi ettekannete kogumik annab ülevaate valitsejaportreest kui omaette fenomenist. Osa artikleid käsitleb valitsejaportreid kunstiajaloo kontekstis, teine osa nende teoste retoorikat ja sümbolikat, poliitilisi, filosoofilisi ja kirjanduslikke tagamaid. Lisaks ettekannetele on avaldatud 1993. a Venemaal ilmunud I. Žarkova artikkel Eesti kunstiajaloo olulisest 18. sajandi kunstnikust J. H. Wedekindist.

Koostaja Aleksandra Murre
Kujundus Mari Kaljuste
Maht 192 lk
Eesti ja inglise keeles, illustreeritud

Hüperrealistlik kunst Eestis Kalender 2009

Kalendris on reprodutseeritud 1970. ja 1980. aastatel loodud hüperrealismi võtteid kasutavad eesti kunstnike teosed, autoriteks Ando Kesküla, Jaan Elken, Ülo Emmus, Ilmar Kruusamäe, Andres Tolts, Rein Tammik, Tõnu Virve, Aili Vint, Jüri Palm, Urmas Pedanik, Lemming Nagel ja Tiit Pääsuke.

Kaanel: Jaan Elken. Kajakas.
1982. Detail.
EKM

Iluraam – raami ilu

Adamson-Ericu muuseumis toimunud näitusega kaasnev kataloog tutvustab kunstiteoste raame ja nende tähendust läbi ajaloo, aidates mõista teoste raamimise ning raamide hooldamisega seotud probleeme ning hinnata piltide lahutamatuks kaastekstiks olevaid iluraame.

Koostajad Alar Nurkse, Sirje Säär, Ülle Kruus
Kujundus Inga Hearnägi
Maht 64 lk
Eesti ja inglise keeles, illustreeritud

tuli punkt tis

Euroopa Muuseumifoorum

Edulegend ja tulevik

17 mail pärjati Kumu kunstimuuseum Dublinis Iiri Rahvusmuuseumis Euroopa Muuseumifoorumi poolt välja antava tiitliga “Euroopa muuseum 2008”.

Muuseumis töötavad inimesed pole reeglina glamuuri ja pidulikkusega ära hellitatud, pigem käib see teatri ja muusika juurde. Euroopa Muuseumifoorumi poolt sel aastal juba 31. korda väljaantav Euroopa parima muuseumi auhinna tseremoonia oli seevastu ülipidulik, kulmineerudes õhtusöögiga Belgia kuninganna Fabiola osavõtul.

Loomulikult on põhjust uhkust tunda, kui su muuseum sellise tunnustuse saab. Ametlikule auhinna üleandmise tseremooniale eelnes nn küsimustevoor, mille kaudu võisid üsna ootamatult avaneda ka sellised tegutsemise aspektid, millele muuseumide juhid kas ei soovinud enne tähelepanu juhtida või ei pidanud seda üldse oluliseks. Kumu puhul oli selliseid küsimusi kaks – esimene puudutas Kumu kui rahvusliku mõtlemise kogemusele üles ehitatud struktuuri ja selle küsitavusi tänasel globaliseerumise ajastul, teine mees- tööjõu vähesust muuseumis.

Rahvuslikkusega oli kerge hakka- ma saada, olen pidanud üsna tihti selgitama kohaliku ja rahvusvahelise kogemuse ja traditsiooni segunemist muuseumis ning ka seda, et nii väikese rah-

Vastata teisele küsimusele oli kahtlemata palju keerulisem, sest kuidagi ei sobinud kurtma hakata meie kohaliku palgataseme üle, mis paljudel puhkudel paraku meessoos huvi muuseumitöö vastu kahandab. Kõnelesin siis eesti rahva saatusest Teise maailmasõja ajal, lahkunud, hukatud, tapetud meestest ja nendest tublidest naistest, kelle kätega maa uuesti üles ehitati. Väitsin, et meie naiste iseteadvus ja loomulik juhtimisanne on selle omaaegse vastutuskoomaga seotud. Ma ei ole lõpu- ni kindel, kas see ka tegelikult nii on, aga igatahes muutus eesti naiste iseseis- vus ja vastutusvõime selle päeva oluli- semaks teemaks.

ni, mil ta Istanbulis järgmisele võitja- le edasi antakse.

Meile jääb kaks küsimust – kuidas võimalikult mõistlikult ära kasutada rahvusvahelist tähelepanu, mis selle auhindamisega kaasneb, ja kuidas liikuda edasi. Kumu on palju tehtud, kuid võimalused pole veel ammenda- tud. Partnereid on juurde tulnud, rahvusvaheline huvi kasvab ning auhind on kindlasti märkimisväärseks toeks läbirääkimistel. Auhinna üle on loodeta- vasti uhked ka kõik meie toetajad, see näitab ju ka nende valikute õigsust. Samas ootab meid ees mitu rasket eelarve- aastat, mis hiljemalt 2009. aasta teisel poolel hakkavad märkimisväärselt mõ-

Meile jääb kaks küsimust – kuidas võimalikult mõistlikult ära kasutada rahvusvahelist tähelepanu ja kuidas liikuda edasi.

Tegelikult olid debatid ja küsitlus- voor pika protsessi lõpp, auhinna saa- tus oli juba enne otsustatud, kuigi meie sellest midagi ei teadnud. Aasta jook- sul oli Kumu inspekteeritud mitu kor- da, olime seletanud oma tööpõhimõt- teid ja eesmärke, mida pidasime enes- temõistetavaks. Minu arvates teeme üldiselt sama mis teisedki muuseumid, üldine “ärkamisaeg” on avalikkuse ette toomas üha rohkem aktiivseid ja huvi-

jutama ka teenitavat omatulu. Senika- sutamata potentsiaal võib jääda la- okile, motivatsioon väheneb, sünergia kustub. Kumu kui rahvuslik edulegend jääb hoovõtuasendisse. Nii võibki kuns- tiajaloos iseenesest paljukspluateeritud keeruline motiiv – tardunud jõud – hal- vimal juhul saada 2008. aasta Euroopa parima muuseumi sümboliks.

Siiski, hoolimata halbadest prog- noosidest võib kogu muuseum olla rahul kättevõidetud tunnustusega. Töö, mi- da Kumu avamise eel ja esimeste aasta- te jooksul on tehtud, on olnud meeletu pingutus, eesmärgiks tõestada, et kogu (absoluutselt õige) retoorika muuseumi- de väärtusest ja vajalikkusest, mälu säi- litamisest, originaalide hõngust jm on kergelt konverteeritav tänapäeva ellu. Et kui on olemas midagi tõepoolest vää- ruslikku, ja muuseumides seda on, siis võib see sundida ühiskonda pisut teist- moodi suhtuma ja hindama asju, millest varem hooliti tihti vaid sõnades. Kuigi ega sõnalgi midagi häda ole, sõna on ju Öhtumaa kultuuri aluseks.

Kunstiajaloos paljuekspluateeritud motiiv – tardunud jõud – võib halvimal juhul saada 2008. aasta Euroopa parima muuseumi sümboliks.

va muuseum, nagu oleme seda meie, ei saa ennast sulgeda ainult n-õ rahvuslike huvidega muuseumiks, see oleks, vas- tupidi, karuteene meie rahvale. Meie huvides on tegutsemine rahvusvahelisel väljal nii palju kui võimalik, see mää- gib muuhulgas ka kultuuri loomulik- ku sisemist jõudu. Oluline on rõhuta- da ka nn projektipõhisele mobiilsuse- le üles ehitatud kaasaegse kunsti prog- rammide suurt osatähtsust meie muu- seumis ning just need on osa rahvusva- helisest võrgustikust.

tavaid muuseumi. Olen alati pidanud loomulikuks aktiivset tööd vaatajatega, eri gruppidega (üks meie tööpõhimõt- teid: näitused peavad olema professio- naalsed, aga kõnelema tuleb neist erine- vates keeltes, s.t eri sihtgruppidele), kuid just seda poolt märkis komisjon üheks põhjuseks auhinna määramisel.

Tänaseks on peod ja õnnitluste (neid saabus tõesti üle Euroopa) aeg möödunud, auhinnakujuke seisab Ku- mu fuajees kuni 2009. aasta maikuu-

SIRJE HELME
KUMU KUNSTIMUSEUMI DIREKTOR

NUKKER RAAMATUPIDAJA

Ülevi Eljand on omaaegse nn liitpopi rühmituse Soup '69 varju liige. Teiste, aktiivsemate ja edevamate kunstnike kõrval on ta jäänud suhteliselt tundmatuks, ka näiteks "Eesti kunsti ja arhitektuuri bibliograafilisest leksikonist" pole mõtet tema nime otsida. Küll on aga nii mõnigi eesti avangardkunsti huviline paari viimase aasta jooksul läbinud Eljandi tušijoonistustest vaimustumise etapi. Väike ilus rida tema töid on väljas ka Kumu Nõukogude perioodi püsiekspositsioonis. Seega, Eljandi sisse kirjutamine kunstiajalukku on lõpuks hooga alanud.

Eljandi tööde koguhulk pole suur. Erinevalt põhilisest "supikaaslastest" Leonhard Lapinist, Ando Keskkülalt ja Andres Toltsist jätkas ta valitud erialal – arhitektina – ja pärast 1970. aastaid enam graafikaga ei tegeleenud. Siiski on tema graafilisi lehti jõudnud Eesti Kunstimuuseumi graafikakogusse juba kuus, kusjuures viimane ost, "Raamatupidaja", oli ammu teadmata kadunuks kuulutatud. Omal ajal ei osanud Soupi töid tõeliste kunstiteostena väärtustada kunstnikud isegi. On kuulda olnud legendi, et kuskil Rapla kandis näitust tehes läks enamik souplaste objekte kaduma. Niisamuti jäi hulk teoseid oma peremeest ootama kunsti-

galeriide ja muuseumidegi kambritesse. Olid hooletud ajad.

"Raamatupidaja" kuulub ühte sarja töödega "Kolhoosiesimees" (sellegi asupaik pole hetkel teada) ja "Kosmonaut". Kosmose, ja eelkõige lennunduse teema on Eljandi läbiproovimata jäänud kirg. Tema pildikogus on taevamasinatega tööde hulk tõesti märkimisväärne, ja kõik need räägivad kunstniku sõnul soovist siit okupeeritud maalpilt minema saada, maist maailmast vabaks lennata.

Raamatupidaja on sarja kurvemaid tegelasi. Humanitaarsete kalduvustega inimesi õovastab ilmselt arusaamatute numbrikombinatsioonide ja täppissüsteemidele vihjavate sümbolite kuhjumine pildil, sekka ka pisut segasema tähenduse ja taustaga märke, nagu võtmed, žiletiterad, õunad jms. Kunstnik on siin kasutanud letraset-tehnikat, mida tavakeeles võiks nimetada lihtsalt tähtede ja märkide kleepimiseks.

Raamatupidaja ise on pildil esitatud prillidega kuivikuna, nagu selle ameti esindajaid ikka tavatsetakse ette kujutada. Vaadeldes sarja omaaegsete temaatiliste kampaaniate taustsüsteemis, võib Eljandi nägemust "kolmest Nõukogude ametist" võtta üsna iroonilisena.

KÄDI TALVOJA
KUMU KURAA TOR

Ülevi Eljand. Raamatupidaja. 1974. Segatehnika. EKM

ENCYCLOPEDIA NORMANNICA

Ma olin peaaegu kindel, et pärast kooli lõpetamist ei lähe neid kunagi vaja. Siis täpsemalt keskkooli füüsikateadmisi. Polnud vaja täpselt nii kaua, kui tekkis tungiv vajadus aru saada, mis käivitab Kristina Normani. Tüüpi, kelle jaoks Väike Raadio on konkreetne isik

Kristina on hirmutavalt põhjalik. Kui ta endale teema ette võtab, siis pole see midagi vähemat kui raadio ajalugu või Albert Einstein'i sugupuu. Mitte kunagi ei lepi ta pisiblufi käsiraamatu mahtu teadmistega – iga uus teos on entsüklopeedia mõõtudele lähenev projekt. Raamatu "22+" tege-

mise ajal oli Kristina väikse stuudio üks sein kaetud materjalidega Väikse Raadio projekti jaoks. Alates arhiivifotodest Punase RETi töötajate hommikusest virgutusvõimlemisest kuni skeemide sulatamiseni Estonia raadio jaoks. Mitte et ma oleks taibanud, kuidas see kõik hakkab kokku jooksuma, aga sellise põhjalikkuse taustal tunduks piinlik hakata midagi arvama veidrast kvarkidest Wheeler-Feynmani teooriat

tundmata. Arvate, et videos "Geeniuse väli" Albert Einstein'i vanematele selga joonistatud riided on juhuslik kunstniku fantaasia? Arvake uuesti.

Kristina suhe teadusesse on enam kui eriline. Ta kasutab teaduslikke tsitaate oma teooriate kinnituseks. Kui need sobivad. Ta konsulteerib mikrobioloogide ja kirurgidega. Kui see on vajalik. Ta laiendab Wheeler-Feynmani osakeseteooria teaduse ajaloole ning saab tulemuseks Albert Einsteinist lähtuva geniaalsuse välja, mis kiirgab ajas mõlemale poole... Wheeler-Feynmani teooria järgi oleneb see, kuidas osake praegu käitub, sellest, kuidas ta käitub pärast (ärge täpsemalt küsige, ma ka alles õpin). Ja Kristina tuletis sellest teaduse ajaloole projitseerituna: "Siis ma mõtlesin, et loomulikult, kõik need teadlased, kes enne elasid, said Albertilt tulevikust geniaalsuse välja laineid ja tegutsesid selle nimel, et Albert saaks oma teooria tulevikus valmis teha." Mhm.

Kristina ideed toituvad tänapäeva astrofüüsika aruteludest, aga triivivad siis mingeid oma radu pidi väga ootamatus suunas. No näiteks on Kristinal rootsi-ameerika kosmoloogi Max Tegmarki Scientific Americanis ilmunud artikkel paralleelsetest universumitest, aga: "Ma kõigepealt ei loe seda artiklit – ma mõlen oma asjad välja ja siis, kui mul on vaja hakata põhjendama, loen artikli läbi ja kasutan sealtsitaate. Ma juba tean, et seal on kõik see olemas. Ma kõigepealt pakun oma versiooni, ma ei taha, et mind mõjutaks see päris asi."

Usutavuse sugereerimise juures ei koonerda Kristina ühegi vahendiga. Kogemata võib juhtuda, et tulemus on tihe nagu Scientific Americani artikkel. Autorit ei häiri see vähimalgi määral. Kunst pole see väli, mille jaoks peaks head kontsentraati lahjendama hakkama.

KARIN LAANSOO

Kristina Norman. Saladuslik raadio. 2004. Osa joonistuste seeriast. EKM

ja Albert Einstein on geeniuse välja kiirguse allikas. Kelle laua peal on Piiblina Paul Daviese raamat "Supersila" (raamatu "Superforce", 1984, venekeelne tõlge) ja kes viimati tahtis endale kirurgilisel teel suuremat pead.

kalender

JUULI-
SEPTEMBER 2008

KUMU KUNSTIMUUSEUM

PÜSIVÄLJAPANEK

Eesti kunsti klassika 18. sajandi algusest II maailmasõja lõpuni

Varamu

Liikudes ühelt teemalt teisele, avanevad eesti kunsti loo taustal ka kogu Euroopale iseloomulikud kultuuriprotsessid.

Reis maale. Etnograafilised tüübid fotos

Näitusel on väljas etnograafilise kallakuga fotod Eestist, põhirõhuga Johannes Pääsukese Setumaa (1911–1915) ja Saaremaa (1913) piltidel, mida täiendavad teiste kutseliste ja asjaarmastajate fotograafide tööd.
Kuni 14.09.2008

Grand Tour

Alates 18. sajandist tähistas mõiste *grand tour* kunstnike jaoks erialaste põhioskuste omandamisele järgnenud õppereisi. Näitusel uuritakse 19.–20. sajandi Eesti kunsti abil seda, kuidas on aja jooksul muutunud *grand tour*'i sihtpunktid ja tõlgendus.
26.09.2008–20.01.2009

Eesti kunst II maailmasõja lõpust taasiseseisvumiseni

Rasked valikud

Selle perioodi kunst kajastab Nõukogude aega iseloomustavaid suuri murranguid, teeb kokkuvõtteid, väljendab poolehoidu või hukkamõistu.

Mängu mõte. Arhiivid tõlkes

Näitus käsitleb esimeste happeningide sündi 1960. aastate eesti kunstis ning nende suhet Lääne eeskujudega, laiema mängu idee eri tähendusi Lääne- ja Idabloki riikide kunstis.
4.07–28.09.2008

Paul Kondas

Viljandis asuva Kondase Keskusega koostöös valminud näitus tutvustab eesti ühe tuntuma naivisti Paul Kondase (1900–1985) loomingut.
Kuni 7.09.2008

NÄITUS

KAASAEGSE KUNSTI GALERII

Gerhard Richter. Ülevaade

Gerhard Richter (1932) on üks tuntumaid 20. sajandi II poole saksa kunstnikke, kes on alates 1960. aastatest avaldanud olulist mõju nii saksa kui ka rahvusvahelisele kunstile. Ta on töötanud eri laadides popkunstist abstraksionismini ning ühendanud oma loomingus eri tehnikaid (maal, foto).
Kuni 17.08.2008

Koht, mis paneb liikuma

Kuni 17.08.2008

Fluxus East

Näitus tutvustab 1960. aastatel tekkinud rahvusvahelise kunstiliikumise Fluxus haru endise Idabloki riikides. Fluxust iseloomustasid napid väljendusvahendid, loomingulise protsessi eelistamine valmis teosele ning püüd lähendada kunsti igapäevaelule.
5.09–23.11.2008

SUUR SAAL

Eerik Haamer. Kahel pool merd

Üks 1930. aastate II poole jõulisemaid eesti maalijaid, Pallase lõpetanud ning eelkõige Saaremaa ja Ruhnu rannarahva elu jäädvustanud Eerik Haamer oli pärast sõda sunnitud jätkama oma kunstnikuteed Rootsis.
11.07–12.10.2008

EKSKURSIION

Info ja tellimine E–R 12.00–15.00
Tel 602 6126, e-post: kumu.giid@ekm.ee

NB! Juhitud ekskursioonid toimuvad ainult ettetellimisel vähemalt 5 tööpäeva varem. Seoses suure külastatavusega palume ekskursioonid tellida võimalikult vara.

Weizenbergi 34 / Valge 1, 10127 Tallinn

Tel 602 6001

e-post: muuseum@ekm.ee

Avatud

mai–sept T–P 11–18

okt–aprill K–P 11–18

ADAMSON-ERICU MUUSEUM

PÜSIVÄLJAPANEK

Adamson-Eric (1902–1968) on üks mitmekülgsemaid loovisiksusi 20. sajandi eesti kunstis. Eelkõige virtuoosliku maalijana tuntud kunstnik töötas ka peaaegu kõigil tarbekunstialadel. Muuseumi püsiekspositsioonis on väljapanek Adamson-Ericu loomingust (maal, keraamika, portselanimaal, nahkehistöö, metallvormid, ehted, dekoratiivplaadid, tekstiilid ja mööbel).

EKSKURSIION

Adamson-Eric – ühe looja mitmekülgsus
Märka värvi võlu

NÄITUS

Läbikumav. Akvarellid. Kjell Ekström. Ahvenamaa

Ahvenamaalt pärit kunstnik Kjell Ekström (1961) on üle 20 aasta süvenenud akva-

Eerik Haamer. Ruhnu tants. 1954. Erakogu, Rootsi

Ä R A L A S E M Ö Ö D A :

Kumu ekskursioonide programm "Kunstile külla!"

Programmi raames toimuvad Kumu iga kuu ühel või mitmel nädalavahetusel temaatilised, ühele või mitmele näitusele keskenduvad ekskursioonid. Ekskursioonid on suunatud üksikkülastajatele ning neid ei pea ette tellima. Osavõtt muuseumipiletiga.

Ekskursioonid algavad kell 13.00.

Kogunemine Kumu 2. korruse fuajees.

Reis maale. Etnograafilised tüübid fotos

26. ja 27. (vene keeles) juulil

Eerik Haamer. Kahel pool merd

30. ja 31. (vene keeles) augustil; 13., 14., 27. ja 28. (vene keeles) septembril; 4., 5., 11. ja 12. (vene keeles) oktoobril

SEENIORIDE REEDE: "KUJUNDI SÜND KUNSTNIKE LOOMINGUS"

Ekskursioonid toimuvad kord kuus reedeti, kell 11.30 vene keeles ja kell 13.00 eesti keeles.

Osavõtt muuseumipiletiga, kogunemine Kumu infoleti juures.

Paul Kondas 27. juunil

Eesti esimesed modernistid – Koort, Triik ja Mägi 25. juulil

Pallaslased 22. augustil

Eerik Haamer ja pagulukunst 26. september

Info E–R 12.00–15.00 tel 602 6126 või kumu.giid@ekm.ee.

Konverents "Kunst paguluses"

28. augustil 2008 kell 11.00 Kumu auditoriumis

Eesti Kunstimuuseumi, Tartu Kunstimuuseumi ja Kunstiühingu Pallas poolt 2007. aastal käivitatud ühisprojekti "Eesti kunst paguluses" esimesel konverentsil keskendutakse pagulaskultuuri eri valdkondade – kirjanduse, kunsti, muusika osas tehtava uurimustöö hetkeseisule Eestis, vaadeldakse pagulaskunsti kajastamise ja uuringutega seotud probleeme Lätis ja Leedus, käsitletakse võõrsil loodud kultuuriloolise materjali kogumist, dokumenteerimist ja säilitamist ning analüüsitakse Rootsi näitel pagulaskunstnike vastuvõttu uue asukohamaa kultuuripoliitilises taustsüsteemis.

Esinevad Māra Lāce (Läti Riiklik Kunstimuuseum), Osvaldas Daugelis (M. K. Čiurlionise Kunstimuuseum, Kaunas), kunstiteadlane Irja Bergström (Göteborg), kirjandusteadlased Piret Kruuspere ning Jaan Undusk (Underi ja Tuglase Kirjanduskeskus), muusikateadlane Avo Hirvesoo, Piret Noorhani (Eesti Rahva Muuseum, Baltic Heritage Networki projektijuht), Tiit Talvistu (Tartu Kunstimuuseum) ja Kersti Koll (Eesti Kunstimuuseum).

Projekti "Eesti kunst paguluses" toetavad Erika ja Osvald Timmase Fond, Saku Õlletehas AS ja EV Kultuuriministeerium.

Grand Tour. Eesti kunstnikud Itaalias

Kultuuriajaloo juurdunud mõiste *grand tour* tähendas vähemalt 18. sajandist alates õpperännakut Itaaliasse. Itaalia oli koht, mida mõisteti euroopaliku tsivilisatsiooni hällina. Ka Eestist pärit kunstnikele pakkus Itaalia-reis nii enesetäiendamise võimalust, vaheldust kui lõunamaist eksootikat, teistsuguse kogemise ja enesedefineerimise, vabaduse ja rõõmu ootust. Reisi peaaegu kohustuslikeks peatuspunktideks olid Firenze, Rooma ja Napoli, kunstnikel tihtipeale ka Veneetsia. See oli pikk teekond, mis peale vajaduse kohaneda pani proovile reisija algatus- ja otsustusvõime. Kunstnike peamiseks rännumotiiviks oli professionaalsete oskuste parandamine, ent reis tähendas ka isiksuse arendamist laiemalt. Itaaliasse mindi selle järele, mida kodumaal tajuti saavutamise lubadusena ning millele ei osatud vahel nimegi anda. Näitusel on eksponeeritud Carl Timoleon von Neffi, August Hageni, Konstantin Kügelgeni, Johann Köleri, Julie Wilhelmine Hagen-Schwarzi, Ants Laikmaa, Konrad Mäe jpt Itaaliast inspireeritud teoseid. Kõik need kunstnikud jagasid rahvusvaheliselt levinud kujutlust Itaaliast kui kultuuri, mineviku, maalilisuse ja üleva looduse maast.

TIINA ABEL
KUMU KURAATOR

Näitus "Grand Tour. Eesti kunstnikud Itaalias" on Kumu Suures saalis avatud 26.09.2008–20.01.2009.

Johann Köler. Itaalia tütarlaps. 1858–1962. EKM

rellitehnika võimalustesse, ammutades inspiratsiooni nii kodusaarestikust kui ka iga-aastastelt reisidelt maailma eri piirkondadesse. Lisaks loometööle on Ekström Ahvenamaal asuva Önningsby kunstnikekolooniale pühendatud muuseumi rajaja ja juht.

Kuni 10.08.2008

Läti 20. sajandi alguse modernism – Niklāvs Strunke (1894–1966)

Niklāvs Strunke oli läti 1920. aastate avangardismi esindava kosmopolitise Riia Kunstnike Grupi üks värvikamaid esindajaid – maalikunstnik, graafik, teatrikunstnik, disainer (kes osales oma portselanimaalidega ka kuulsal Baltarsi tegevuses), kunstiajaloolane ja särava sulega esseist. Tema loomelaadi iseloomustab abstraktne, konstruktiivne lähenemine, mis jõudis kohati ka erakordset huvitava metafüüsilise tunnetuseni. 1944. aastal emigreerus Niklāvs Strunke Rootsi, kus temast kujunes Läti pagulaskunsti silmapaistvaim looja. Näitus toimub koostöös Läti Riikliku Kunstimuuseumi ja Läti Suursaatkonnaga Eestis.

16.08–23.11.2008

Ekskursioonide tellimine tel 644 5838.

Lühike jalg 3, 10130 Tallinn
Tel 644 5838, kassa tel 644 5835
e-post: adamson-eric@ekm.ee
Avatud K–P 11–18

KADRIORU KUNSTIMUUSEUM

KADRIORU LOSS

PÜSIVÄLJAPANEK

16.–20. sajandi maalikunst (Madalmaade, saksa, itaalia, vene meistrid). 18.–20. sajandi Lääne-Euroopa ja vene tarbekunst ning skulptuur.

NÄITUS

Kadriorg 290

Juubelinäitus tutvustab Kadrioru lossi ajalugu selle kõige olulisemate perioodide kaudu – Peeter I aeg ning lossi rajamine, 1830. aastad, mil lossis viibis sageli keiser Nikolai I perekonnaga ja Kadriorust sai moodne kuurort, ning 1930. aastad, mil loss muudeti Eesti riigivanema ja hilisema presidendi Konstantin Pätsi residentsiks.

Kuni 11.01.2009

EKSKURSION

28.06 kell 15.00 Jüri Kuuskemaa ekskursioon teemal "Nähtavad ja nähtamatud hooned: lossi ja kõrvalhoonete arhitektuur ja funktsioonid läbi sajandite". Vene keeles, kogunemine lossi fuajees. Osalemine muuseumipiletiga.

5.07 kell 15.00 Jüri Kuuskemaa ekskursioon teemal "Nähtavad ja nähtamatud hooned: lossi ja kõrvalhoonete arhitektuur ja funktsioonid läbi sajandite". Eesti keeles, kogunemine lossi fuajees. Osalemine muuseumipiletiga.

LAUPÄEVAAKADEEMIA

2.08 kell 15.00 Aleksandra Murre. Mustvalge kuurort. Kadriorg kui moodne kuurort 19. sajandil. Eesti keeles, kogunemine lossi banketisaalis. Osalemine muuseumipiletiga.

9.08 kell 15.00 Maria Smorževski. Peeter ja Katariina. Keiserliku armastuse lugu Reveli vaatevinklist nähtuna. Vene keeles, kogunemine banketisaalis. Osalemine muuseumipiletiga.

6.09 kell 15.00 David Vseviov. Kadriorg ja naised. Kes oli daam, kelle nime kannab Kadrioru loss? Eesti keeles, kogunemine banketisaalis. Osalemine muuseumipiletiga.

12.09 kell 15.00 Aleksandra Murre. Mustvalge kuurort. Kadriorg kui moodne kuurort 19. sajandil. Vene keeles, kogunemine banketisaalis. Osalemine muuseumipiletiga.

Ekskursioonide tellimine tel 606 6400.

KONTSERT

28.06 kell 18.00 Eesti Interpreetide Liit Akadeemiline kammermuusika. Pille Praus (viul), Ardo Västriku (viul), Kristina Olev (vioola), Margus Uus (tšello), kavas W. A. Mozart, J. Sibelius. Pilet 100.-/50.-

5.07 kell 18.00 Eesti Interpreetide Liit Akadeemiline kammermuusika. Henry-David Varema (tšello), Ivori Ilja (klaver), kavas J. Brahms, S. Prokofjev. Pilet 100.-/50.-

26.07 kell 18.00 Eesti Interpreetide Liit Akadeemiline kammermuusika. Age Juurikas (klaver), kavas L. van Beethoven. Piletid 100.-/50.-

2.08 kell 18.00 Eesti Interpreetide Liit Akadeemiline kammermuusika. Pille Lill (solist), Marje Lohuaru (klaver), kavas S. Rahmaninov, M. Mussorgski, P. Tšaikovski, G. Sviridov. Piletid 100.-/50.-

23.08 kell 18.00 Eesti Interpreetide Liit Akadeemiline kammermuusika. Risto Joost (solist), Imbi Tarum (klavessiin), Lasna Meldere (barokkviul), kavas J.-M. Ceclair, J.-J. Mouret, J.-P. Rameau, J. Boismortier. Pilet 100.-/50.-

Weizenbergi 37, 10127 Tallinn
Tel 606 6400
e-post: kadriorg@ekm.ee
Avatud
mai–sept T–P 10–17
okt–aprill K–P 10–17

MIKKELI MUUSEUM PÜSIVÄLJAPANEK

Johannes Mikkel kolleksioon. 16.–20. sajandi Lääne-Euroopa, vene ja hiina kunst.

NÄITUS

Ennistatud Eesti. Eesti vabariigi 1920.–1930. aastate kultuuripärandi restaureerimine

Baltimaade Konservatorite VIII konverentsi saatva näitusega Kadrioru kunstimuuseumi

rahvuslikus toas ja Mikkelis muuseumis tähistab Kadrioru kunstimuuseum Eesti Vabariigi 90. sünnipäeva ning tunnustab inimesi, kes on Eestis kultuuripärandit hoidnud ja ennistanud.
Kuni 6.07.2008

Kadrioru park 290

Kadrioru pargi ajaloost ning tulevikuvisioonidest kõnelev näitusel saab muuhulgas näha dokumentaalfilmi "Kadriorg 290", mis annab värvika ja elava pildi Kadriorust alates selle loomisest kuni tänapäevani.
23.07–detsember 2008

FILMIÕHTU

28.06 kell 18.00 Film „Kuldne kodu“ (Eesti Filmiarhiiv) ja ekskursioon näitusel "Ennistanud Eesti". Osalemine muuseumipiletiga.

Ekskursioonide tellimine tel 606 6400.

Weizenbergi 28, 10127 Tallinn
Tel 606 6400
e-post. mikkel@ekm.ee
Avatud K–P 10–17

NIGULISTE MUUSEUM

PÜSIVÄLJAPANEK

Kirikukunst 13.–18. sajandist: Hermen Rode töökojas valmistatud peaahtar (1478–1481), Berni Notke maali "Surmatants" unikaalne fragment (15. saj lõpp) jpm. Hõbedakambris gildide, tsunftide, Mustpeade vennaskonna ja kiriku hõbevara.

Ekskursioonide tellimine tel 631 4330.

KONTSERT

Orelipooltund iga L ja P kell 16.00. Sissepääs muuseumipiletiga.

Juulis ja augustis K, N, R kell 12.00 orelikontsert "15 minutit J. S. Bachi muusikaga". Sissepääs muuseumipiletiga.

26.06 kell 18.30 Baltic Travel Group
St Laurentsiuse koor (Norra)
Sissepääs tasuta

27.06 kell 19.00 Eesti Kontsert
"Pildid näituselt – eesti vaimulik laul improvisatsioonis"; Ulla Krigul (orel), Virgo Veldi (saksofon)
Pilet 150.-/100.-

4.07 kell 19.00 Eesti Kontsert
Andrew Canning (Rootsi, orel)
Pilet 120.-/80.-

8.07 kell 19.00 Eesti Kontsert
Rudolf Cerc (Sloveenia, orel)
Pilet 120.-/80.-

11.07 kell 19.00 Eesti Kontsert
Reval Brass
Pilet 150.-/100.-

18.07 kell 19.00 Eesti Kontsert
Henryk Gwardak (Ahvenamaa, orel)
Pilet 120.-/80.-
22.07 kell 19.00 Eesti Kontsert

Kadri Ploompuu (orel), Merle Silmato (metrosopran)
Pilet 150.-/100.-

28.07 kell 18.00 BaltoScandia
Birmingham Festival Chorus (Inglismaa)
Sissepääs tasuta

2.08 kell 20.00 Eesti Kontsert
Orelifestival "Vox Clamantis"
Pilet 150.-/100.-

3.08 kell 16.00 Eesti Kontsert
Orelifestival: Hortus Musicus,
Andres Uibo (orel)
Pilet 120.-/80.-

4.08 kell 20.00 Eesti Kontsert
Orelifestival: Ines Mäldre (orel)
Pilet 150.-/100.-

5.08 kell 20.00 Eesti Kontsert
Orelifestival: Olivier Vernet (Monaco, orel)
Pilet 150.-/100.-

7.08 kell 20.00 Eesti Kontsert
Orelifestival: Barbara Dennerlein (Saksamaa, jazz-orel)
Pilet 200.-/150.-

8.08 kell 20.00 Eesti Kontsert
Orelifestival: Orthodox Singers –
Daniel Zaretsky (Venemaa, orel)
Pilet 150.-/100.-

10.08 kell 20.00 Eesti Kontsert
Orelifestivali lõppkontsert
Pilet 250.-/200.-

12.08 kell 19.00 Eesti Kontsert
Rondellus
Pilet 150.-/100.-

15.08 kell 19.00 Eesti Kontsert
Triskele
Pilet 150.-/100.-

17.08 kell 19.00 BaltoScandia
Church of St Mary the Virgin'i koor
(Inglismaa)
Sissepääs tasuta

19.08 kell 19.00 Eesti Kontsert
Julia Lentsman (sopran), Aare-Paul Lattik (orel)
Pilet 150.-/100.-

22.08 kell 19.00 Eesti Kontsert
Sound the Trumpet
Pilet 150.-/100.-

17.09 kell 19.00 Eesti Kontsert
Buxtehude konkursi laureaadid

Lisainfo kontsertide kohta www.concert.ee
(Eesti Kontsert).

Niguliste 3, 10146 Tallinn
Tel 631 4330
e-post: niguliste@ekm.ee
Avatud K–P 10–17

www.ekm.ee

George Brecht'i "Drip Music" Fluxuse festivalil Poznańis, 1977

Fluxus East

Fluxuse võrgustik Kesk- ja Ida-Euroopas

Fluxus oli tuntud rahvusvaheline (anti-)kunstiikumine keskustega USAs, Lääne-Euroopas ja Jaapanis, kuid see muusikat, objekti- ja tegevuskunsti, poeesiat hõlmanud nähtus tekitas vastukaja ka raudse eesriide taga. Alates 1962. aastast kujunes välja rida loomingulisi kontakte Fluxuse liikumise ning Ida-Euroopa kunstnike ja muusikute vahel, mis viisid mitmesuguste sündmusteni – Fluxuse muusika ettekanded Poola Raadios (1964), Fluxuse kontserdid Leeds (1966), Prahas (1966) ja Budapestis (1969) ning hiljem Fluxuse festival Poznańis (1977).

Näitus "Fluxus East" teeb esimese põhjalikuma ülevaate erinevatest Fluxuse ilmingutest endise Idabloki maades, esitledes ka liikumise paralleelnähtusi ja Fluxust kui mitmete noorte kunstnike inspireerijat kuni tänaseni. "Klassikaliste" Fluxuse objektide kõrval on välja pandud fotod, filmid, kirjavahetus, salapolitsei dokumendid, samuti luuakse paralleel eesti kunsti, eelkõige 1960. aastate happeningidega. Näituse "Fluxus East" kuraator on Petra Stegmann.

Vaata ka www.fluxus-east.eu

Näitus "Fluxus East" on Kumu V korrusel avatud 5.09–23.11.2008.

KUMU HARIDUSKESKUS

UUS!

NÄITUS hariduskeskuse aknal ja näitusekoridoris
"Kiri Miró juurest"
 Näituse "Joan Miró maastikud" haridusprogrammides valminud laste ja noorte teosed ning tekstid. Avatud septembri lõpuni.

Kunsthariidusprogrammid
Lastele, noortele ja täiskasvanutele

AJUTISTE NÄITUSTE PROGRAMMID

UUS!

Kõigile vanuserühmadele
Näitusel "Maasikasõjad. Paul Kondase naivistlikud maalid"

1. Suur suvekonkurss – MAASIKASÕJATE PILDIRIBA (15.05–30.09.2008)
2. Juhitud haridusprogramm – MAASIKASÕJAD (15.05–7.09.2008)

PÜSINÄITUSTE PROGRAMMID

Lasteaiale ja algklassidele (5–11 a)

LUGUSID KUNSTIS

- Muuseumitundide sari eesti kunsti klassikutest:
1. osa SÕPRUSEAEG (baltisaksa kunstnikud)
 2. osa VEENÕID LORELEI JA TEISED (J. Köler)
 3. osa ARMASTUSEST (J. Köler, A. Weizenberg ja A. Adamson)
 4. osa PEETRI LUBADUS (K. ja P. Raud, O. Kallis, A. Laikmaa)
 5. osa PARISI (K. Mägi, N. Triik, J. Koort)
 6. osa OMA SEADUSED (Eesti Kunstnikkude Ryhm)
 7. osa VALGUSEGA VÄRVITUD (Pallas)
 8. osa KURVAD LEHVIKUD, PÖLENUD LINN (murranguaeg. Teise maailmasõja algus)
- Tunde võib tellida ka üksikult.

VAADATES ÜLES (taevad eesti kunstis)

Põhikoolile (12–16 a)

ALGUEST PEALE

- Muuseumitundide sari eesti kunsti klassikutest:
1. osa PEOD JA PORTREED (baltisaksa kunstnikud)
 2. osa SÜDAMEGA (J. Köler)
 3. osa PRONKSIST TUUL JA MARMORUNE-NÄOD (A. Weizenberg ja A. Adamson)
 4. osa MIKS HOBUNE PEATUS (K. ja P. Raud, O. Kallis, A. Laikmaa)
 5. osa GENIAALSED BOHEEMLASED (K. Mägi, N. Triik, J. Koort)
 6. osa SÖNADETA (Eesti Kunstnikkude Ryhm)
 7. osa MAAGILINE, VARJUDETA (Pallas)
 8. osa AJAVAIM (murranguaeg. Teise maailmasõja algus)
- Tunde võib tellida ka üksikult.

PEATEEL (sissejuhatus eesti kunsti klassikasse, 7.–9. klassile)
 POPKUNST – POPKUNST (A. Tolts, J. Arrak, Ü. Öun, M. Leis, A. Vint; 4.–5. klassile).
 UUE PÕLVKONNA LEGENDID (venekeelne programm, 8.–9. klassile)

Gümnaasiumile

(16+, sobib ka täiskasvanutele)

MAGISTRAAL (sissejuhatus eesti kunsti klassikasse)
 VÄHE SÜÜA, PALJU KÜLMETADA (K. Mägi)

Perele

Näitusel "Varamu" (Eesti kunsti klassika)
 Illustreeritud muuseumijuhth "10 kunstipeatust perele" iseseisvaks kasutamiseks näitusesaalides ja kodus, joonistuskohtadega. Hind 25,-, saadaval Kumu infoletis.
 Programmid toimuvad vaid eelregistreerimisega. Muuseumitunnid kestavad 60–90 min. Haridusprogrammide osalustasu on soodushinnaga 30,-. Muuseumitunde saab tellida nii eesti kui ka vene keeles.

Info ja registreerimine tööpäevadel tel 53 439 230 ja 602 6074 (lauatelefonil soovitatavalt 14.00–16.00) ja e-postiaadressil haridus@ekm.ee.

ADAMSON-ERICU MUUSEUM

PÜSINÄITUSE PROGRAMMID

Muuseumidetektiv

Adamson-Ericu loomingut mänguliselt tutvustav haridusprogramm nooremale kooliastmele
 Õpilastele 20.-

Rääkivad portreed ja täpilsed lilled

Eesti- ja venekeelne töövihikuprogramm
 Õpilastele 20.-

Kohvikumaalid ja tujukad kujundid

Eesti- ja venekeelne töövihikuprogramm
 Õpilastele 20.-, eelkooliastele 15.-

Soovitatav esmane kirjutamis- ja lugemisoskus.
 Programmid toimuvad aasta ringi. Aeg kokku leppel.

SUVEVAHEAJA KUNSTILAAGER

Maalitud maailmad

25.08–27.08.2008 algusega kell 11.00
 Kõikidele haridusprogrammidele vajalik eelregistreerimine tel 644 5838 või 644 5835.
 Muuseumipedagoog Liisi Lauer (liisi.lauer@ekm.ee).

KADRORU LOSS

5–11aastastele lastele

Muuseumitund "Kadrioru lossi lood"

Gruppidele, eesti või vene keeles.
 Osalemistasu 30.-

MIKKELI MUUSEUM

5–11aastastele lastele

Muuseumitund "Portselan – valge kuld"

Gruppidele, eesti või vene keeles.
 Osalemistasu 30.-

Põhikoolile ja gümnaasiumile

Muuseumitund "Päranduse päästmine"

(kuni 6.07)
 Gruppidele, eesti või vene keeles näitusel "Ennistatud Eesti"
 Osalemistasu 30.-

Kõikidesse haridusprogrammidesse vajalik eelregistreerimine tel 606 6400.

NIGULISTE MUUSEUM

PÜSIVÄLJAPANEK

Lõvijaht Nigulistest

Head ja pahad

Inglid Niguliste kunstiteostel

7–12aastastele lastele

Niguliste Surmatants: keskaegse inimese ja maailmapildi peegel

Gümnaasiumiklassidele

Kestus u 90 min. Kolmapäevast reedeni, kellaeg kokkuleppel.
 Osalemistasu 20.-

Kõigile haridusprogrammidele vajalik eelregistreerimine tel 631 4330 või niguliste@ekm.ee.

Täpsem informatsioon kõigi haridusprogrammide ja ekskursioonide kohta www.ekm.ee.

Iga kuu ilmub elektrooniline Eesti Kunstimuseumi haridusprogrammide infokiri. Kui soovite uudiseid oma e-mailile, saatke palun märgusõna "hariduskin" aadressile muuseum@ekm.ee.

"Lilleaiamängud" 2004

"Lilleaiamängud" Kadrioru sünnipäeval

22. juulil 2008

Kes vajab abi salakirja lahendamisel? Kelle kingad on kaduma läinud? Keda kohatakse vanade kastanite all? Miks on lossivalitseja mures? Tule Kadrioru sünnipäeval "Lilleaiamängudele" ja saad teada!

"Lilleaiamängud" on Kadrioru kunstimuseumi pereüritus, mis pakub seikluslikku ja harivat elamust nii lastele kui ka täiskasvanutele. Parkgikaardi abil ajaloos rännates kohtutakse põnevate tegelastega, pannakse proovile oma osavus ja nutikus ning tehakse ka ise kunsti.

Tegevuspunktid on avatud kell 11.00–14.00, algus Kadrioru lossi ees. Üritus on tasuta, vajalik eelregistreerimine tel 606 6400 või e-postiaadressil kadrioru@ekm.ee.

Maalitud maailmad

Suvevaheaja kunstilaager lastele Adamson-Ericu muuseumis 25.08–27.08.2008

Adamson-Ericu muuseumis toimub augustikuus juba traditsiooniks saanud suvine kunstilaager 7–12aastastele lastele. Nagu ikka, pakub üritus mitmesuguseid võimalusi ennast loovalt väljendada, oma silma ja kätt arendada ning teadmisi avardada.

Sel suvel uurime lähemalt üht kunstniku suurimat vabadust – muuta tegelik elu pildil palju põnevamaks ja värvikamaks. Muuseumis välja pandud läti maalikunstniku Niklāvs Strunke teostel vaatame 20. sajandi alguse linnatänavaid, jäädvustame ka ise vanalinna vaateid ning proovime luua uut moodi tegelikkust geomeetristest kujunditest. Uurime, milles seisneb maalikunsti võlu, kuidas värvid koos muutuvad ja teineteist mõjutavad. 26. augustil läheme aga külla Eesti kunsti klassikale Kumu kunstimuseumisse ning otsime Strunke kaasagsete eesti kunstnike maalitud maailmu.

Kunstilaager Adamson-Ericu muuseumis

Laager alustab iga päev kell 11.00. Osaleda soovijatel palume eelnevalt registreerida telefonil 6445835. Osalustasu 250.- (sisaldab kõiki töövahendeid ja suupistet).

Enn Kunila

Eesti Kunstimuuseumi Kunstisõprade Selts on avatud kõigile soovijatele. Avalduse seltsi astumiseks leiata www.ekm.ee alajaotusest Kunstisõbrad. Täidetud ja allkirjastatud avalduse palume saata Eesti Kunstimuuseumi Kunstisõprade Seltsile aadressil Weizenbergi 34 / Valge 1, Tallinn 10127.

Häid mõtteid ja häid sõpru pole kunagi liiga palju

Vestlus Eesti Kunstimuuseumi Kunstisõprade Seltsi juhatuse esimehe ning kunstikoguja Enn Kunilaga.

Kunstimuuseum peab üheks oma eesmärgiks publiku harimist. Kas teid on keegi kunagi suunanud kunstis mingeid kindlaid omadusi nägema ja väärtustama? On see vajalik?

Paljudel elualadel, sealhulgas kultuuris, on nii, et lapsepõlves millegagi tegeledes on kaks lootust: kas kujuneb sellest elukutse ning saab inimesest selle ala tõeline asjatundja või mõjuvad lapsepõlves omandatud teadmised ja huvid siiski niipalju nakatavalt, et temast saab teadlik ja huvitatud nautija, nn parem osa publikust.

Mul on toredaid mälestusi peagu igalt poolt maailma suurtest muuseumidest, kus lapsed on ümber õpetaja mõne kunstiteose ette kogunenud ja see, mis toimub, on sisenemine kunsti. Nendel, kellel on anne ja võime väljendada end kujutava kunsti või muusika kaudu, on üks keeleoskus lisaks. Oluline on neid oskusi pidevalt arendada. Kunsti mõistmine on väga tähtis, see on ühe universaalse ja piirületava koodi kasutamine, mis igal juhul rikastab vaimselt ka sel juhul, kui ise loojate ringi ei kuulu.

Publiku harimine on muuseumide ülesanne igal pool maailmas, kuid alus kultuurile avatud inimeseks kasvamiseks peab tulema kodust. Mäletan juba oma lapsepõlvest muuseumides ja näitustel käimisi. Lapsepõlves jõudsin ema kõrval muuseumidesse isegi rohkem kui praegu, sest praegune elutempo ei jäta selleks piisavalt mahti.

Sõprus mitmete kunstnike ja kunstiinimestega on mind ka hilisemas elus palju mõjutanud. Eriti palju on mind rikastanud pikaajaline sõprus maalikunstnik Olev Subbiga, kes on mind kunstivaldkonnas harinud ja õpetanud kunstis kindlaid väärtusi nägema ja tundma.

Olete eelmise aasta novembris asutatud Eesti Kunstimuuseumi Kunstisõprade Seltsi juhatuse esimees. On teil mõni kindel plaan või lootus, mis võiks seltsi toel teoks saada?

Kunst on üks Eesti visiitkaarte. Oma tegevuse ja sidemete kaudu on iga kunstisõbra kohus Eesti kunsti maksimaalselt tutvustada. Kumu Euroopa aasta muuseumiks valimine annab Eesti kunsti tutvustamiseks kõva potentsiaali, ent see tuleb Eesti riigile väärikselt ning Eesti kunstile ja Eesti kunstnikele kasulikult realiseerida.

Eesti kunstnikud väärikselt selget ja kindlat kohta maailma kunsti ajaloos. Üks hiljuti avaldunud märk sellest on Konrad Mägi maali "Maastik punase pilvega" valimine professor Stephen Farthingi poolt oma 2006. aastal välja antud ning nüüd ka eesti keeles ilmunud kogumikku nende 1001 maali hulka, mida elu jooksul peab nägema. Ja Konrad Mägi ei ole ainus, kes oma loominguga väärib kohta maailma suurtes muuseumides. Samuti võiks olla maailma kunstihuvilistele eksponeeritud Nikolai Triigi, Ants Laikmaa, Paul Raua, Ado Vabbe, Elmar Kitse ja mitmete teiste teosed.

Kunstisõprade Seltsi idee on ühendada sarnase, kunsti väärtustava mõtteviisiga inimesi ning lisaks kunsti toetamisele saab siin ka omavahel tutvavaks ning uuel tasandil suhelda. Pealegi, häid mõtteid ei ole kunagi liiga palju.

Kunstimuuseumi Kunstisõprade Seltsi juures on ka Kunstipatroonide kogu, mis ühendab neid, kes osutavad muuseumile tema eesmärkide saavutamisel olulist majanduslikku tuge. Kunstisõprade Seltsi üks ülesanne on teha selgitustööd ka nende hulgas, kelle kunstihuvi on teada ning kellel on lisaks ka majanduslikke võimalusi patroonide koguga liituda.

Kuuldavasti plaanib selts aidata täiendada Eesti Kunstimuuseumi kogusid. Kas on ka täpsemalt paigas, millist kunsti soovitakse osta?

Kunstimuuseumi Kunstisõprade Seltsi väga oluline eesmärk on aidata täiendada Eesti Kunstimuuseumi kogusid. Praeguse aja süsteem ei võimalda EKMil kogusid piisavalt täiendada, sest

viimastel aastatel on muuseum saanud selleks vaid kuni miljon krooni aastas. Samas on oksjonitel näiteks ühe Konrad Mägi maali hind tõusnud kahe miljoni kroonini. Täna ei anna vahendite nappus kogude täiendamisel otseselt tunda, sest EKM-i kogud on rohkem arvulised. Oluline on püüda muuta ja mõjutada Eesti kunstipoliitikat selliselt, et saaksime ka edaspidi olla kindlad oma kunsti- ja kultuuripärandi parima osa talletamises.

Kunstisõprade Seltsi kindel veendumus on, et me abistame muuseumi nende tööde soetamisel, mida muuseum vajab ja mille ostmist asjatundjad õigeks peavad. Neid soovib peab väljendama muuseum ja on seda ka juba teinud.

Kuidas te arvate, kas Kunstisõprade Seltsi liikmeks astutakse eelkõige Kumule mõeldes? Kas seltsile on oluline pidada võrdset silmas kunstimuuseumi kõiki filiaale – lisaks Kumule Kadrioru kunstimuuseumi, Niguliste muuseumi, Adamson-Ericu muuseumi – või on Kumu paratamatus eeliseisus?

EKM kui tervik kõigi oma muuseumidega on olnud Kunstisõprade Seltsile ellukutsuja. See oli muuseumi otsus, et kõik osad vajavad toetust. Kumu osakaal kunstimuuseumis on mõistagi suur ja tähelepanu sellele on seega kindlasti rohkem. See ei tähenda, et iga muuseumi juurde ei võiks kunagi tekkida eraldi selts. Sõpru, eriti häid sõpru, on kunstil alati vaja. Kunsti hinnatakse ikka kunstiväärtuse ja kultuuriväärtuse järgi ja siin ei saa ühtegi kunstimuuseumi filiaali alahinnata.

Te kogute eesti kunsti klassikat. Kas te ei ole mõelnud luua kunagi oma kunstimuuseumi nagu Jaan Manitskil Viinistus?

Igaühel meist on unistused. Mõni on suutnud need ellu viia ja mõni alles unistab.

Kunstikolleksionäär Enn Kunila on Eesti Kunstimuuseumi Kunstisõprade Seltsi juhatuse esimees. Enn Kunila on avaldanud kolm oma kunstikollektsiooni tutvustavat albumit: "Pühapäev" (2004), "Ilgatsus ja kohalejõudmine. Töid Enn Kunila kogust" (2007) ning "Paar sammukest rändamise teed. Valik töid Enn Kunila kogust" (2008). Lisaks andis ta 2006. aastal välja monograafia "Olev Subbi maalid" ning 2008. aastal kunstiraamatu "Enn Põldroos. Maalid 1967–2007". Enn Kunila on tegev ettevõtjana, olles tööstus-, kaubandus- ja kinnisvarainvesteeringute grupi NG Investeeringud üks juhte ning AS Liviko ja Tallinna Kaubamaja Kinnisvara ASi nõukogu esimees.

Haameri monumentalism

Eerik Haameri (1908–1994) 100. sünniaastapäeva tähistavad isiknäitused Tartu Kunstimuuseumis ja Kumu toovad vaatajani esimest korda ülevaate kunstniku kogu loomingust. Erinevalt Haameri kodumaa-perioodi teostest, mis on muuseumikolleksioonides saanud osaks meie kunstiklassikast, on Rootsi ajajärk seni olnud avalikkusele peaaegu tundmata. Lõviosa sellest asub Rootsis nii väliseestlaste kui ka rootslaste kodus, kust on praegusele näitusele valitud üle 70 teose. Neist suurimate pikema külje mõõt on u 3 meetrit, n-õ koduformaad. Rootsi muuseumides on ostetud kolm Haameri teost.

Vaatamata oludele, mis oleksid soosinud kunstiturule sobilikumat müügiformaati, lõi Haamer oma põhiteosed mõõtuades, mis olid talle kõige enam käe järgi. Mõnede Haameri monumentaalsete maalide süünd Rootsis on seotud eesti organisatsioonide ja ettevõtjate tellimustega, kuid on ka selliseid, kus pildi sisu iseenesest tingib suurus. Oma hiiglaslikud teosed on Haamer alati teostanud õlimaalina lõuendil.

Püüd monumentaalsusele

Haameri maalides on alati avaldunud püüd haarata võimalikult paljut, mille saavutamiseks kasutas ta tihti linnulennulist panoraamvaadet ("Kalasadam", 1937, pannoo "Saaremaa", 1940). Läbilöögipilt "Pime" (1938) paistis põlvkonnakaaslaste tööde seas lisaks haaravale sõnumile silma ka suuruse poolest, pannoo kavandina oli mõeldud ka üks varaseid tippteoseid "Põud" (1939). 1940. aastate maalides täitsid peaaegu elusuured figuurid kogu pildipinna ("Madru-

sed maal") või kippusid ületama tavalisi inimõõtmeid ("Angerjapüüdjad").

Uus algus Rootsis ei võimaldanud kohe suureformaadilisi teoseid luua, kui aga kunstnikul õnnestus neil algusaastatel soetada vähegi suurem maalialus, on ta rahuldustundega hõisanud: "Küll on hea virutada suurele lõuendile!" Eriti ilmsiks sai kunstniku raamelõhkuv monumentaalsus 1950. aastatel, mil toimusid suured muutused ka Haameri käekirjas – teostesse tekkisid lihtsustatud, tasapinnalised vormid, puhtad värvid, must kontuur. Ta hakkas lõuendit üleni katvaid figuure kõigist neljast küljest pildi servaga ära lõikama, justkui osutades oma püüdlusele laiendada teost ruumi igas suunas. Rohkete kaluriteemaliste maalide kõrval on perioodi silmapaistvamaid teoseid "Ruhnutants" (1954). Selline dekoratiivne laad oli monumentaalmaalik nagu loodud, mida on märkinud ka Ilmar Laaban, rääkides Haameri maalide sobivusest seinamaalideks figuuride mastaabi tõttu, mis annab lõuenditele freskofragmentide ilme.

Pannood Rootsi avalikus ruumis

1960. aastad olid Haameri loomingus ühtaegu kõige kirevamad, jõulisemad ja viljakamad. Eri maalilaadide rakendamise virvarris joonistuvad välja kunstniku püüdlused, mida seob huvi kujutada mastaapseid inimeste või loomade gruppe, tabada nende liikumise rütme, terviku ja osade vahelisi suhteid. Samadest põhitõdedest, mida Haamer järgis oma figuuralsetes töödes, juhendus ta ka oma nn pseudoabstraktsel perioodil, kujutades looduse lähivaateid – samblikke, merepõhjasid, lilli – ning leides neis samu seaduspärasusi, mis kehtivad kõikjal.

Kümnendi alguses teostas Haamer Stockholmi EÜSi tellimustööna diptühhoni – servast servani pingestatud figuuridest tulvil ajaloomaali Sigtuna sõjaretke ainetel. Järgnenud paar tellimust tulid samuti rahvusaaslastelt ja olid sedakorda seotud konkreetsete hoonete ning kindla kohaga interjööri, kus nad asuvad tänaseni. Mõlemad teosed esindavad Haameri nn pseudoabstraktsel perioodi.

Pannoo "Päevalilled" (1962) on loodud Ervin Pütsepa projekteeritud eakate hooldekodule, Kumla haiglale. See on õlimaal koredatoimelisel masoniidile kinnitatud lõuendil (pikem külg u 4 meetrit). Maal asub hoone sissepääsu kõrval puhkenurga seinanišis punastest tellistest seinafoonil, sobib suurepäraselt oma kohale ja näib evivat ajas muutumatut sära. Kunstnik ise on iseloomustanud teost kui "ühte suurt hõõguvat asja".

Võib ette kujutada Haameri rõõmu suurest pinnast, kuid on iseküsimus, kas see laad oli pannoomaalik kõige sobilikum. Alguses kavandanduki ta figuuraalkompositsiooni kaluritega mererannas, kuid "meremehed Rootsi sisemaa seinal" ei olevat meeldinud arhitektile. Siis valiski Haamer, nähtavasti tajudes ka koha spetsiifikat, teemaks lilled, milles peitub elujõud. Õitsemise ja küpsemise, elu igavese ringkäigu apoteoosina mõjuvas töös on kunstnik olnud sama tähelepanelik vaatleja nagu inimesi kujutavates maalides.

Teine Haameri monumentaalmaal "Korallid" on mõõtmetelt tema suurim teos (2,5 × 4 m) ja asub Dalarna maakonnas Orsa külas WC-pottidele kaasi tootva perekonnafirma AB Kandre teha-

Eerik Haamer. Päevalilled. 1962. Õli, lõuend masoniidil. Kumla haigla, Rootsi

se puhkenurgas. Haameri võime pingestada suuri pindasid ilmutab end ka merekoralle maalides, kusjuures pahtlimaalile ja hoogsale pintsli tööle sekundeerib seekord ka pollocklik tilgutamine.

Põtrade lahutamine

Haameri 1960. aastate loominguga üheks kõige võimsamaks seeriaks on maalid põhjapõtradest. Motiivid on pärit Haameri elupaigast Göteborgist enam kui 1000 kilomeetri kaugusel põhjas asuvatest Härjedalenist ja Jämtlandist. Sellest rikkaliku põhjamaise loodusega kandist sai Haameri korduvate "palverännakute" siht, sooviks ikka ja jälle kogeda kord aastast aset leidvat inimese taktikepi all kulgevat ületamatut looduse vaatamängu – põtrade lahutamist.

Seerias näeme Haamerile iseloomulikke panoraamvaateid, kus tegevus toimub maa ja taeva piiril: sinakad mäed ja sügisestest kääbuskaskedest veretav tundra, mida kohati varjutavad udulaamad, ning sellel mastaapsel, lausa kosmilisena antud foonil tormavad põdrakarjad, kus põgenevate loomade välkuvad valged taguotsad, sarvede sasipuntrad ja laplaste keerlevad lassod loovad seninägematuid konfiguratsioone. Nii nendes kui ka teistes Haameri 1960. aastate figuuralsetes töödes on valdav rahunus, pulbitsemine, väljapääsu otsiv energia. Haameri põtrade lahutamine on võrreldav esiaja kunsti või ajalooliste lahingumaalidega, eesti kunstis ei ole neile analooge.

Suur formaat oli kooskõlas Haameri suure üldistusjõuga kunstis. Suure lõuendi armastus jätkus ka kunstniku hilisperioodil alates 1970. aastast, kuid tulenevalt muutunud suhtumisest kujutatavasse ja iroonilis-grotesksest vaatenurgast ajavad need pildid sootuks teist asja.

REELI KÕIV
TARTU KUNSTIMUUSEUM,
NÄITUSE "EERIK HAAMER."
KAHEL POOL MERD" KURAATOR

Näitus "Eerik Haamer. Kahel pool merd" on Kumu Suures saalis avatud 11.07–12.10.2008.

Eerik Haamer. Põtrade lahutamine. 1960. aastate II pool. Õli, lõuend. Erakogu, Rootsi

Peet Areni. Laboratooriumi tänav Tallinnas. 1920. EKM

Peet Areni. Haige voodi juures. 1920. EKM

Kahepoolsed maalid – tagasivõidetud maalid

Peet Areni ja Oskar Kallise teoste näitel

Vestlevad Eesti Kunstimuuseumi maali konservator-restauraator Helje Vernomasing ja näituse “Ennistatud Eesti” kuraator Tiina-Mall Kreem.

T-M. K.: Mis on kahepoolne maal?

H. V.: Kahekordne kunstiteos. Täpsemalt – kaks maali ühel lõuendil, üks ühel ja teine teisel pool. Kahepoolse, alusraamile pingutatud lõuendmaali probleem on reeglina see, et üks pool jääb osaliselt raami varju, nagu näiteks Peet Areni või Oskar Kallise tööde puhul. Selleks, et maale eksponeerida, tuleb need ümber raamida nn topeltraami. Maalid tuleb vanalt alusraamilt maha võtta ja lõuendi äärised laiendada. Alles seejärel saab maalid pingutada ja kinnitada topeltraami ühe poole tagaküljele, kaks raami omavahel kokku liita ning kinnitada nende ühenduskohale katte-liistud. Juhul, kui maali üks kompositsioon oli teisest väiksem, tuleb kasutada koguni kaht eri moodsust raami.

T-M. K.: Kirjeldatud ja iseenesest üsna lihtsa kahepoolsete maalide raami vormistuse järel jääb õhku siiski küsimus, kuidas neid näitusesaalis kahelt poolt vaadeldavatena eksponeerida. Traditsiooniline seinale riputamine siin enesestmõistetavalt ei sobi. Lahendus, mille kunstnik Mari Kurismaa Mikkeli muuseumi näitusele “Ennistatud Eesti” Areni ja Kallise maale riputas välja töötas, on minu meelest päris hea. Ainus, mis võreseinalle riputatud paari kahepoolse maali puhul vaatamist paratamatult segama jäi, oli see, et kõik kompositsioonid ei ole maalitud ühtepidi. Et Areni Tallinna vaated on lõuendi “tagaküljele” maalitud “Autoportree”, “Haige

voodi juures” ja “Arlekiini” suhtes alati olnud eelisseisundis ehk eksponeeritud pool, siis sai maalide riputamisel lähitutud just viimastest. Seda võiks vaadelda ka kui aastakümneid “jalad ülespidi” vastu muuseumi seinale ripunud maalide rehabiliteerimist.

H. V.: Jah, tegelikult me kahepoolsete maalide puhul ju sageli ka ei tea, mida kunstnik neid luues on mõelnud, mida taotlenud. Võtame kas või Kallise kahepoolse maali “Lamav akt” ja selle suhtes 180 kraadi pööratud maali “Kalev kotka seljas”. Noorelt surnud Kallise loominguga väljapaistvam osa jaotub laias laastus kaheks teemaks – “Kalevi poja” ja eesti muinasajastu ning armastuse ja surma teema. Kõnealusel maalil on need kaks ühel lõuendil kokku saanud. Maal oli alusraamile kinnitatud nii, et vaadeldavaks pooleks oli “Lamav akt”. Küsimusele, kumb sündis enne, kas “Lamav akt” või “Kalev kotka seljas”, aitab vastata maali restaureerimine: näiteks selgus lõuendi äärtel ja alusraami servades olevaid naelaauke võrreldes, et neid on rohkem kui kinnituseks vaja ning n-ö liigsed augud lõuendis ja raamis ei kattu. Sellest võis järeldada, et alusraam on olnud enne kasutuses mõne teise maali jaoks ja teos “Lamav akt” on algselt olnud kinnitatud mõnele teisele alusele või on see olnud varem eksponeeritud ümberpööratult. Kompositsiooni “Kalev kotka seljas” ääristelt on aga näha, et kunstnik

kasutas tööstuslikult valmistatud valge krundiga kaetud lõuendit. See asjaolu lubabki arvata, et Kallise maal esialgselt “Kalevi” ning hiljem akti. Lühidalt ja teisisõnu – primaarne maal on mingil ajal muutunud sekundaarseks ja jäänud raamitud “Lamava akti” tagumiseks pooleks.

T-M. K.: Millist informatsiooni kannavad sinu jaoks Areni maalid, näiteks 1920. aastatel valminud maal “Tallinna vaade” ja selle tagaküljel olev kunstniku autoportree valges särgis? Viimane on jäänud küll lõpetamata, kuid võlub oma ilmekuse ja atribuutikaga.

H. V.: Huvitav on see, et “Tallinna vaade” on maalitud olivärvidega heledale tööstuslikult krunditud lõuendile ja mõõdetult väiksem “Autoportree” kruntimata poolele. Tõsiasi, mis lubab arvata, et linnavaade on esmasündinu ning autoportree on maalitud hiljem lõuendi pöördele, teost alusraamilt eemaldamata. Maali mõlemad pooli külvalguses vaadates on näha reljeefe, mis ei kattu kummagi teose kompositsiooniga. Seega on ühel lõuendil kokku vähemalt neli kompositsiooni.

T-M. K.: Nende n-ö aimatavate teoste puhul võib ehk küll öelda, et kunstnik ei jäänud nendega rahule. Aga Areni maali “tagaküljel” olev “Autoportree” on ometi suurepärase! See sekundeerib samuti sinu käe läbi eksponeeritavaks muudetud Areni teise “Tallinna vaate” taga olnud maalile “Arlekiin”.

Mina näen selles kunstniku viidet oma elule: patustamisele järgnenud Paradiisist pagendamisele ...

H. V.: Võib-olla tõesti. “Autoportree” ja “Arlekiini” sugulust kinnitasid omal moel ka viimase eksponeeritavaks muutmiseks tehtud tööd.

T-M. K.: Kui vaadata siia juurde kompositsiooni “Haige voodi juures”, pilgeni ängi ja hirmuga täidetud pilti, siis saab Areni kohta teada veel midagi väga isiklikku. Kindlasti palju rohkem kui neutraalsel teemal – “Laboratooriumi tänav Tallinnas” – maalitud küljelt.

H. V.: Muide, ka maali “Haige voodi juures” all on peidus veel üks, meile tundmatu kompositsioon.

T-M. K.: Selle avamist, nii uudishimulikud kui me ka poleks, ei saa me endale muidugi lubada. Me võiksime olla õnnelikud juba sellegi üle, ja siinkohal võtan ma endale õiguse rääkida kunstipubliku ja -uurijate nimel, et oleme tänu sinu poolt kahepoolsete maalide jaoks kasutusele võetud topeltraamidele võitnud tagasi kolm Peet Areni ja ühe Oskar Kallise maali. Need rikastavad nii Eesti Kunstimuuseumi kogu kui ka eesti kunsti ajalugu.

Näitus “Ennistatud Eesti. Eesti vabariigi 1920.–1930. aastate kultuuripärandi restaureerimine” on Mikkeli muuseumis avatud 6. juulini 2008.

Gerhard Richter. Abstraktne maal. 1991. Õli

Gerhard Richter. Betty. 1991. Ofsettrükk

Gerhard Richter Kumus

Kui Kumu asemel oli alles suur auk, aga kuraatorid panid juba näituseplaan kokku, kõlas Eha Komissarovi helesinine unistus Gerhard Richteri maaletoomisest pehmelts öeldes utoopilisena. Tegemist on siiski kuulsaima ja rahasse arvatult kahtlemata kõige kallimaks hinnatud kaasaegse (maali)kunstnikuga, kelle retrospektiive korraldavad MoMA-sarnased hiigelmuuseumid ning kelle teosed väärtustavad kõige väärikamaid rahvusvahelisi nüüdiskunsti kollektioone. Saksa Välissuhete Instituudi korraldatud näitus "Gerhard Richter. Ülevaade", mis on täna lõpuks Kumu avatud, on kahtlemata suhteliselt väike kild Richteri hirmuärata-

valt suuremahulisest loomingust, aga see kild on väga hoolikalt valitud ja mitmekihiline, iseloomustades kokkuvõtvalt kogu vanameistri kunstnikuteekonda.

Gerhard Richter sündis Saksamaal Dresdenis 1932. aastal. See tähendab, et ta kasvas üles sõna otseses mõttes ajaloo hammasrataste vahel ja II maailmasõja lõpp ei tähendanud – nagu suure osa Euroopa jaoks – ka Richteri elus lõpplahendust või selguse saabumist, vaid pika eneseotsingute teekonna algust. Jäädes saatuse tahtel ida poole lahti rulluvat raudset eesriiet, astus reklaamikujundaja ettevalmistusega noor Richter 1951. aastal Dresdeni Kunstiakadeemiasse ning sai hariduse parimate sotsialisti-

ku realismi traditsioonide kohaselt. Diplomitööks maalits ta seinapannoo Saksa Demokraatliku Vabariigi hügieenimuseumile Dresdenis. 1961. aastal otsustas Richter koos abikaasaga Läände põgeneda, suundudes vahetult enne kurikuulsa müüri püstitamist läbi Berliini Düsseldorf. Siin astus ta uuesti kunstiakadeemiasse (kus noore õppejõuna tegutses juba ka Joseph Beuys) ning asutas peagi sõprade Sigmar Polke ja Konrad Fischer-Luegiga iroonilise rühmituse "Kapitalistlikud realistid". Richteri kriitiline suhe traditsioonilise maalikunsti keelde ja selle vahenditesse tõi ta varakult popkuninga sarnase kujundipõhise mõtlemisviisini. Maalikunsti piirid ja võimalused on Richteri loominguga läbivaks probleemimis-

tikuks jäänud tänaseni, kuigi stilistiliselt on ta läbinud teekonna realismist minimalismi, kontseptuaalse lähenemise ning abstraktsioonideni. Alates 1970. aastate algusest on Gerhard Richterit saatnud rahvusvaheline tähelepanu, 1972. aastal esindas ta Veneetsia biennaalil Saksa Liitvabariiki ja oli samal aastal ka Documenta 5 üks tähti.

Üks Richteri loominguga olulisemaid märksõnu on fotopõhine – läbi aastakümnete on ta koostanud "Atlas", kujundiarhiivi omapildistatud ja meediast leitud fotodest, mis tihti on saanud tema maalide aluseks, aga on käsitletavad ka omaette tervikteosena. Fotodel põhinevate maalide eesmärgiks on teose traditsioonilisest aurast vabanemine, demüstitseerimine. Sama eesmärgi täidab ka seriaalsuse printsiip, mida Richter palju kasutab. Üks tuntumatest seeriastest on "48 portreed" 1972. aastast – sari portreesid entsüklopeediasse raiitud kultuuritegelastest, millele on Kumu omakorda repliigi pakunud Eesti maalikunstnik Tõnis Saadoja, kelle teos "Mainstream" – portreesari Gerhard Richterist – on kindlasti hea võti kogu näituse ja richterliku maalikäsitluse analüüsimiseks.

Majanduslikumalt mõtlemaid inimesi võiks aga Richteri fenomeni puhul erutada pigem tõsiasi, et tema loominguga kogumaksumus maailma oksjonisaalides võimaldaks Kumu-sarnaseid muuseumide ehitada kümnetesse Euroopa linnadesse. Paradoksaalselt ei mõju autori produktiivsus ja pigem agressiivne vastutööamine originaali ning kordumatu kunstnikukäekirja müütidele tema teoste hinda langetava faktorina, pigem on turunõudlus Richteri järele nii erakollektsionääride maailmas kui ka näituseinstitutsioonides üha kasvav.

Saksa Välissuhete Instituudi (IFA) korraldatud näitus "Gerhard Richter. Ülevaade" on Kumu 5. korrusel avatud 17. augustini 2008.

Koht, mis paneb liikuma

Kumu kunstimuseumi kaasaegse kunsti galerii suveprojekt

Suveprojekt Kumu kaasaegse kunsti galeriis keskendub linnale kui kunstikeskkonnale, keskkonnale, mis esitab väljakutsed, mängureeglid ja omad piirangud, kehtestab teatud rutiinid, kohale, mis paneb enesega suhestuma, toime tulema, liikuma. Näitusele on koondatud erinevad lähenemisviisid ja probleemistikud; on spetsiaalselt Kumusse loodud projekte, muuseumi kogudesse kuuluvaid teoseid ja jooksvast kunstielust silma hakanud töid.

Näituse juhatab sisse „Ajaviil“ kirjutamise, tänavast, tänavakunstist, autoriteks Anton, Uku ja Rémi. Ruumiinstallatsiooniks muundunud kogemused linnakeskkonnast ei tegele mitte niivõrd tänavakunsti tõlkimisega muuseumikeelde kui tänavakunsti mõtestamisega just siin ja praegu. „Ajaviil“ ei edasta vaatajale tänavate depressiivset aurt ega keh-

testa suunavaid seisukohti. Pole mõtet teeselda, et muuseum on tänav või koostöö turvafimaga esindab vabadust ja radiikaalsust. Mängus on midagi muud – tänavakunsti kompostilt tärnanud uute kunstiderivaatide teke ja kujundamisvõimalused, tänavakunst kui hüppelaud.

Ajaliselt vanimaks linnakihistuseks, millega näitusel tegeletakse, on nõukogudeaegne magala ja selle romantiline käsitlus läbi mitmekordse filtri (Kaarel Nurga sari „Sügisball“). Kaido Ole installatsioon „Koosolek“ viib meid aga asfaldi- ja tolmulõhnalisest betoonlinnakust otse citytuiksoonele, büroohoone steriilsesse nõupidamisteruumi. Raoul Kurvitza „Pentatonic Color System II“ on eesti kunsti ajaloo esimene heli, valgust ja värvi ühendav elektroonilise kunsti teos, see raputab lahti tavapäraestest tajudest ja viib

rännakule hoopis teistsugustele heli, värvi- ja vormimaastikele. Reet Aus, Ville Hyvönen, HULA ja Tartu Kõrge- ma Kunstikooli tudengid on ühendanud jõud projektiks „Üle prahi“, mis käsitleb ülerahvastatuse ja ületarbimise problemaatikat. Mis saab riietest siis, kui oleme nad ära visanud? Mis saab keskkonnast, kui inimkond jätkab samas vaimus? Sel suvel võiksime Kumu 5. korruse nurgasaalis aja maha võtta, aknast välja vaadata ja mõttes oma elustiili kriitiliselt analüüsida.

Kumu kunstimuseum tänab abi eest näituse teostamiseks: G4S, 3Step IT, Tallinna Tehnikaülikool, Kulbert AS, Eesti Kunstiakadeemia

Näitus Kumu 5. korrusel on avatud 17. augustini 2008.

Häppening "Paberid õhus" Pirital 1969. aastal, osalejad Vilen Künnapu, Leonhard Lapin, Andres Tolts, Toomas Pakri

FOTOD KONSTANTIN KUZMIN, LEONHARD LAPINI ARHIIV

Arhiivid tõlkes. Mängu mõte

Eelmisel sügisel alanud Nõukogude perioodi kunsti ja külma sõja aegseid kultuurikontakte käsitleva Kumu näitusesarja "Arhiivid tõlkes" lõpetab juulist septembrini avatud väljapanek "Mängu mõte".

Sarja "Arhiivid tõlkes" eesmärk oli tõsta esile Nõukogude perioodi eesti kunsti otsesemalt või kaudsemalt mõjutanud raudse eesriide taguseid sündmusi ja nähtusi, keskendudes seejuures just ideedele ja nende tõlkeprotsessile, mitte üheselt määratletavale tulemusel ja valminud konkreetsetele teostele. Nii ongi kõigil neil näitustel olnud väljas palju tekste, fotosid, reproduktioone, videolõike, intervjuusid, kuid vaid mõned vormistatud kunstiteosed.

Muuseumi jaoks on sellise sarja tegemine kui mitte otseselt riskantne, siis ometi mitmeid probleeme tekitav ettevõtmine, mis võib tõmmata küll ligi ühe kitsama osa publikust, kuid tekitada paljudes ka kahtlusi. Esiteks võib juba sõna "arhiiv" mõnegi vaataja eemale ehmatada, seda enam, et "kunsti ennast" ju polegi. Teiseks on arhiivid – kui neid süstematiseeritud kujul alati leidubki – sageli suured ja keerulised organismid, millest läbi murdmine ja vajaliku materjali väljasõelumine on pikaldane protsess, mida kipuvad mõnikord ka takistama mitmesugused administratiivsed vms tegurid. Kolmandaks, kui materjal on siiski lõpuks olemas, tähendab selle ruumiline esitamine, näitusesaalis hoomatavaks ja jälgitavaks muutmine veel üht väljakutset ja võitlust. Ning lõpuks, kui ka näiteks ühe välismaise arhiivifoto eksponeerimine on muuseumile muidugi kümneid ja sadu kordi odavam mõne originaalteose siiatoomisest, siis bürokraatiamehhanismid, mis tuleb fotode kättesaamiseks läbida, võivad olla üsnagi samaväärsed.

Siiski on sedalaadi näitusi kahtlemata vaja ning loodetavasti ei jää "Arhiivid tõlkes" viimaseks omataoliseks. Kunst ei koosne kunagi ainult teostest, vaid on ümbritsetud ideede, sotsiaalsete suhete, poliitiliste mehhanismide jms võrgustikust, mis teda kujundavad, tõstavad teatud nähtusi pinnale ja suruvad teisi tagaplaanile. Asi ei ole ainult selles, palju need võrgustikud ühes konkreetses teoses peegelduvad (muidugi võivad, aga alati ei pruugi), vaid ka selles, miks ja kuidas kunsti ühes või teises olukorras väärtustatakse, milline roll on kunstil olnud erinevates ühiskondlikes situatsioonides. Just sedalaadi küsimuste puhul ei suuda teosed üksi alati iseenda eest seista ning vajavad tuge ja tagamaad, mida arhiivinäitused ongi püüdnud Nõukogude aja eesti kunstile luua.

Kui esimesed kolm "Arhiivid tõlkes" näitust liikusid ajas järjest tagasi – "Dissidentluste biennaal '77", "Virtuaalne documenta" (käsitles näitust "Documenta 5" 1972. aastal) ning "Vaba kunsti töötuba Moskvast 1957" –, siis "Mängu mõte" pöörab uuesti ümber ning keskendub mütologiseeritud (ja siis jälle demütologiseeritud) 1960. aastate lõpule. See oli aeg, mil ühtaegu kulmineerusid terve kümnendi jooksul küpsenud revolutsioonilised ideed Lääne üliõpilaskonna hulgas ja ka vabanemismeelel Idabloki riikides, kuid kohe tekkis poliitiliste sündmuste mõjul ka tagasilööki, pöördepunkt lootustes ja hoiakutes.

Samasugune keemistemperatuur oli omane ka 1960. aastate lõpu kunstile, mis Läänes oli haaratud nn demate-

rialiseerumise protsessist: objekti- ja institutsioonivastane kunst leidis väljundi peamiselt kahes uues suunas – kontseptualismis ja tegevuskunstis ehk uues arusaamas teoses kui ideest ja teosest kui tegevusest. Mõte, et kunst ei pruugi seisneda ainult vormistatud ja viimistletud objektide loomises, jõudis läbi erinevate filtrite ka Idabloki riikidesse (Poolas, Tšehhoslovakkias, Ungaris jm Nõukogude Liidu nn satelliitriikides kujunes ka välja Fluxuse liikumise haru, mida käsitleb põhjalikumalt Kumus septembris avatav näitus "Fluxus East").

Eestiski liikus ringi Michael Kirby raamat "Happenings" (1965), noored muusikud tõid uusi impulsse "Varsavi sügiselt", Poola ja Tšehhi ajakirjadest loeti Allan Kaprow' jt häppeningidest ning püüti midagi sarnast ka ise läbi mängida. Nii tekkis eesti kunstis 1960. aastate keskpaigast 1970. aastate keskpaigani kestnud nn häppeningide laine, mis ühelt poolt oli üsnagi samaaegne oma Lääne analoogidega, kuid erines viimasest loomulikult ühiskondliku konteksti, aga ka sisu poolest.

1960. aastate II poolel kerkis eesti kultuuris esile terve hulk uusi nähtusi – lisaks häppeningidele tõusis pinnale popkunst, samas tekkis intensiivne arutelu eksistentsialismi üle, omal viisil levis ka hiipiideoloogia –, ning nende segunemise ja kuhjumise tingimustes polnud paljudel ideedel, sealhulgas ideel nn vabast mängust, enam ühest allikat ega isegi ühest tähendust. Mitmed kunstnikud on tunnistanud, et nad ei võtnud ka ise häppeninge päris tõsiselt, kuid ometi vajadus nende järele oli – vaja-

dus olgu siis teatava isikliku vabaduse ala loomise, auru väljalaskmise, piiride proovimise või ka Läänest tuleva informatsiooni läbitöötamise järele.

Näitusel on kõrvuti pandud välja valik tekste ja fotosid Eesti, Ida-Euroopa ja Lääne 1960. aastate lõpu ja 1970. aastate alguse tegevuskunstist. Vaatamata mitmetele erinevustele läbib neid kõiki ometi üsnagi sarnane soov – uuesti ning täpsemalt määratleda enese kui kunstniku ja ka oma loomingu roll ja võimalused. Kui kaugele selle määratlemisega sai minna ning millist kõlapinda leida, selle tingis juba ühiskondlik kontekst ning eesti häppeningid olid tõesti omas ajas enamasti väiksele seltskonnale mõeldud, piirialadel (koolis, rannas, linnaservades) toimunud sündmused. Ometi sisaldavad need nii kunsti- kui ka kultuuriloolist informatsiooni, mida vormistatud kunstiteostest ei leia, ning selliste eesti kunsti ajaloo hämarate või ääremaiste tahkude, omal moel "tõlgitud" fenomenide esiletoomine oligi "Arhiivid tõlkes" näitusesarja peamisi ülesandeid.

ANU ALLAS
NÄITUSE "MÄNGU MÕTE" KURAATOR

Näitusesarja "Arhiivid tõlkes" toetab raamprogrammi "translate" kaudu Euroopa komisjoni programm Kultuur 2000. "Arhiivid tõlkes" internetis: www.arhiivid.blogspot.com Programm "translate": www.translate.eipcp.net

Näitus "Mängu mõte" on Kumu 4. korruse B-tiivas avatud 4.07–28.09.2008.

Kumu auditoorium

kunst film muusika tants teater

JUULI – SEPTEMBER

T 1.07	19.00	Eesti Interpreetide Liit: Eesti muusikud Kumus. "SaxEst": Ivo Lille, Lauri Sepp, Sulev Sommer ja Virgo Veldi. Pilet 125.-/75.-
K 27.08	18.00	Kumu dokumentaal. Hooaja avamine
N 28.08	11.00	Konverents "Kunst paguluses" (vt lk 7)
K 3.09	18.00	Kumu dokumentaal. Tasuta
R 5.09		Näitusega "Fluxus East" kaasnev konverents
T 9.09		Mängufilm "Tuukrikell ja liblikas" (rež Julian Schnabel, Prantsusmaa/USA 2007). Koostöös Tallinnfilmiga. Pilet 60.-/40.-
K 10.09		Kumu dokumentaal. Tasuta
P 14.09		Jazzkaar esitleb: ERGO Jazz Session, Chris Gall trio feat Enik, Saksamaa. Pilet 200.-/150.-
E 15.09	18.00	Näitusega "Fluxus East" kaasnev filmiprogramm. Tasuta
T 16.09	18.00	Näitusega "Fluxus East" kaasnev filmiprogramm. Tasuta
K 17.09	18.00	Kumu dokumentaal. "Jaan Toomik" (rež Marko Raat, Eesti 2008). Esilinastus. Tasuta
N 18.09	18.00	Dokumentaalfilm "Jaan Toomik"
R 19.09	18.00	Näitusega "Fluxus East" kaasnev filmiprogramm. Tasuta
E 22.09	18.00	Animateek. Kumu koostöös Eesti Kunstiakadeemia ja festivaliga Animated Dreams. Tasuta
T 23.09	18.00	Näitusega "Mängu mõte" kaasnev film "Kantor on kohal" (rež Dietrich Mahlow, Saksamaa 1969)
K 24.09	18.00	Kumu dokumentaal. Tasuta
N 25.09	19.00	Tantsukunst Kumus. Tantsuteater Zick: "Hoffmann-Promenade". Pilet 175.-/130.-
R 26.09	19.00	Tantsukunst Kumus. Tantsuteater Zick: "Hoffmann-Promenade". Pilet 175.-/130.-
L 27.09	19.00	Tantsukunst Kumus. Tantsuteater Zick: "Hoffmann-Promenade". Pilet 175.-/130.-
T 30.09	18.00	Eesti Vähiliidu, Eesti Kunstnike Liidu ja Eesti Kunstimuseumi kunstioksjon Eesti Vähiliidu toetuseks

Suur suvekonkurss MAASIKASÖÖJATE PILDIRIBA

Kumu näitusel "Maasikasööjad. Paul Kondase naivistlikud maalid"

Kumu hariduskeskus kutsub igas vanuses inimesi võtma osa ilmekast, kummalisest ja lustlikust konkursiga suveprogrammist "Maasikasööjate pildiriba".

Konkursil osalemiseks tule Kumusse ning küsi infoletist konkursi trükist. Kõik selgitused ja soovitusel leiad juba sealt. Seejärel mine 4. korrusele ja vaata näitust. Selleks tuleb Sul kehasutada ümber detektiiviks ja OTSIDA näituselt vihjete abil üles mõned teosed ning AVASTADA nendes peituvad jutustused. Lisaks leiad trükiselt ka mõningaid näitusega seotud sõnaseletusi. Lõpuks tuleb Sul LUUA konkursil osalemiseks oma piltjutustus ehk pildiriba. Näitusel eksponeeritud Paul Kondase pilt "Maasikasööjad" võiks olla esimeseks ilmekaks kaadriks, millest algabki Sinu jutustus.

Lisaks näituse iseseisvale uurimisele on kõigil võimalik osaleda haridusprogrammis "Maasikasööjad", mis toimub Kumu hariduskeskuse tunnijuhiga juhtimisel.

Näitus on avatud 7. septembrini 2008.

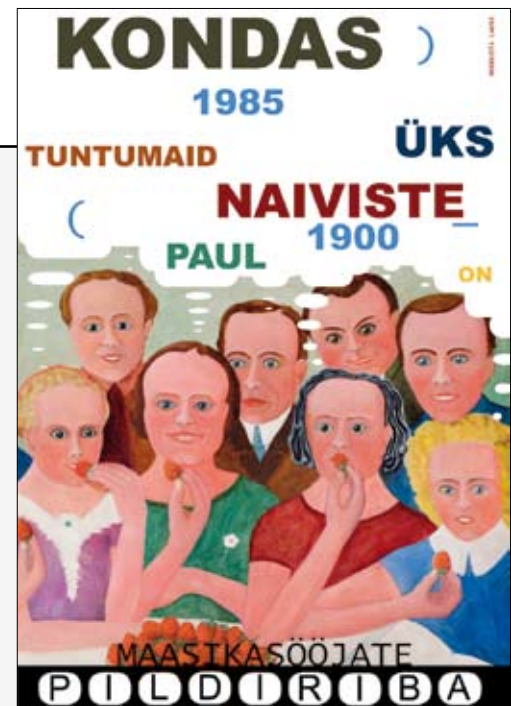
Konkursitööde tähtaeg on 30. september 2008.

NB! Trükiseid on piiratud koguses!

Täpsem informatsioon: Anna-Liisa Lehtmets, hariduskeskuse assistent

Tel 602 6074 (E-R, kell 14.00–16.00), 5343 9230, e-post: haridus@ekm.ee

ILMEKAID JA LUSTLIKKE HETKI
KOOS KONDASEGA KUMUS!

Kristjan Raua "Sügavik" Müncheneri kunstiakadeemia juubelinäitusel

Mai lõpul avati Münchenis sealse kunstiakadeemia 200 aasta juubelit tähistav, professorite ja õpilaste loomingut tutvustav näitus "Jõuproov", kus on väljas ka Kristjan Raua joonistus "Sügavik" (dateerimata, u 1903–1913, EKM). Raud õppis akadeemias 1901–1903 Wilhelm von Dietzi maaliklassis ja graafikat Peter von Halmi juures. Alles kujunemisjärgus vaadetega Kristjan Rauale avaldas sügavat mõju sümbolism, mille kinnituseks on ka

seni vähetuntud joonistus veevoogudesse vajujast. Kõrgest hinnangust Kristjan Raua loomingule kõneleb see, et "Sügavik" on paigutatud graafikasaali kõrvuti Franz Marci ja Paul Klee teostega. Näitus jääb Müncheni Haus der Kunstis avatuks kuni 31. augustini.

ANNE LÕUGAS
EKM-I GRAAFIKAKOGU JUHATAJA

Reproprint kunstimuseumi digitaalarhiivist

Lisaks rohkem kasutamist leidnud e-kaardile on EKM-i digitaalarhiivist võimalik tellida kunstimuseumi kogusse kuuluvate kunstiteoste reproduktioone sobivas mõõdus ja sobival materjalil. Reprode tellimiseks tuleks registreeruda EKM-i digitaalarhiivi kasutajaks või kontakteeruda telefoni või e-maili teel. Arhiivi koostööpartner on Canon Overall Eesti, raamimisel Cadre raamimiskoda ja Art Line galerii. Tellimused täidetakse mõne päe-

va jooksul ning soovi korral toimetatakse tellijale kohale.

Terve suve jooksul on Palmse mõisas ja Hageri kirikus üleval koostöös digitaalarhiiviga valminud repronäitused, mis tutvustavad peamiselt baltisaksa kunsti.

Vaata lähemalt <http://digikogu.ekm.ee>

MAIU KURVITS
EKM-I DIGITAALARHIIVI PROJEKTJUHT

EESTI KUNSTI TOETUSFOND a/a 10220034379014

agent Eesti Kunstimuseumi ajaleht / nr 15, juuni 2008 / Weizenbergi 34 / Valge 1, 10127 Tallinn / +372 602 6001, muuseum@ekm.ee / Järgmine agent ilmub septembris 2008

Toimetaja Anu Allas. Kolleegium: Tiina Abel, Ivar-Kristjan Hein, Sirje Helme, Hanno Soans, Maria-Kristiina Soomre, Kädi Talvoja

agent ilmub koostöös Eesti Ekspressi Kirjastuse ASiga

© Eesti Kunstimuseum 2008

ISSN 1736-2520

